



Valsts vides
dienests

Publiskais gada pārskats 2024



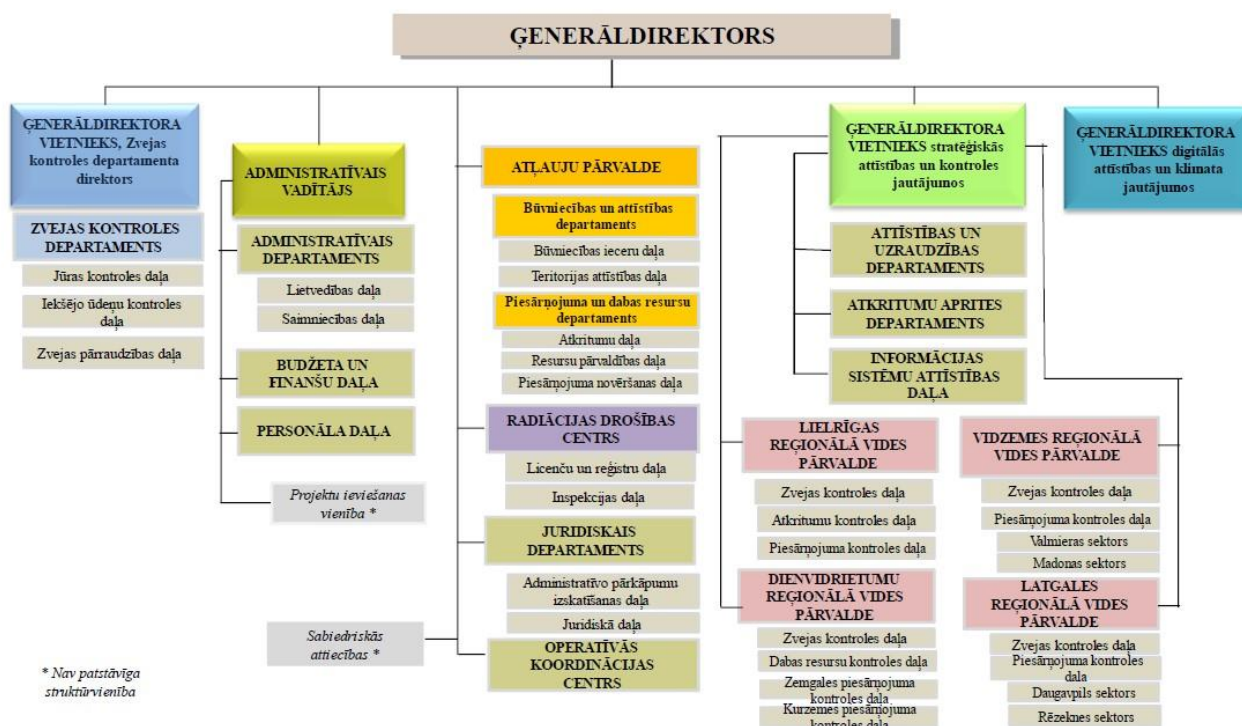
SATURS

1	STRUKTŪRA, DARBĪBAS JOMAS, STATUSS, VĒRTĪBAS UN FUNKCIJAS	3
2	BŪTISKĀKIE PAVEIKTIE DARBI 2024. GADĀ.....	5
2.1.	EFEKTĪVA VIDES AIZSARDZĪBAS PRASĪBU KONTROLE	9
2.1.1.	AVĀRIJU SITUĀCIJU PĀRVALDĪBA	9
2.1.2.	RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKU UZRAUDZĪBA	9
2.1.3.	ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS KONTROLE	10
2.1.4.	PIESĀRŅOJOŠO DARBĪBU KONTROLE	12
2.1.5.	ZVEJAS KONTROLE	17
2.1.6.	PIESĀRŅOJUMA UN DABAS RESURSU KONTROLE	20
2.2.	RADIĀCIJAS DROŠĪBAS UZRAUDZĪBA	21
2.3.	DEPOZĪTA SISTĒMA.....	24
2.4.	DIENTA INFORMĀCIJAS SISTĒMU UN DIGITĀLO RISINĀJUMU ATTĪSTĪBA.....	26
3	DIENTA SNIEGTIE PUBLISKIE PAKALPOJUMI	28
4	SADARBĪBA DIENTA FUNKCIJU EFEKTĪVAI NODROŠINĀŠANAI	30
4.1.	SADARBĪBA AR NVO	30
4.2.	STARPINSTITŪCIJU SADARBĪBA.....	30
5	PERSONĀLS.....	32
5.1.	DARBINIEKU ZINĀŠANU UN IEMAŅU PILNVEIDOŠANA.....	33
5.2.	PAVEIKTAIS VIDES UN ORGANIZĀCIJAS ILGTSPĒJAI.....	33
6	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU.....	35
6.1.	SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IZGLĪTOŠANA	35
6.2.	POZITĪVĀ PIEMĒRA POPULARIZĒŠANA – “ZAĻĀ IZCILĪBAS BALVA”	37
6.3.	SABIEDRĪBAS INFORMĒTĪBA PAR RADIĀCIJU	38
6.4.	SABIEDRĪBAS IESAISTE VIDES AIZSARDZĪBĀ	40
7	FINANŠU RESURSI UN DIENTA DARBĪBAS REZULTĀTI 2024. GADĀ	41
7.1.	VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS.....	41
7.2.	DIENTA DARBĪBAS REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDE	43
7.2.1.	VALSTS BUDŽETA REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDE.....	43
7.2.2.	DARBĪBAS STRATĒGIJĀ SASNIEDZAMO REZULTĀTU IZPILDES ANALĪZE	46
8	PROJEKTI.....	54
9	PLĀNOTIE PASĀKUMI 2025. GADĀ.....	58
10	SAĪSINĀJUMI	59

1 STRUKTŪRA, DARBĪBAS JOMAS, STATUSS, VĒRTĪBAS UN FUNKCIJAS

STRUKTŪRA

VALSTS VIDES DIENESTA PAPLAŠINĀTĀ STRUKTŪRSHĒMA



Dienesta struktūra

VALSTS VIDES DIENESTA DARBĪBAS JOMAS



STATUSS, VĒRTĪBAS UN FUNKCIJAS

Dienests ir Klimata un enerģētikas ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

2024. gadā, saskaņā ar 20.01.2024. Ministru kabineta rīkojuma Nr.55 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" apstiprināto rīcības pasākumu Nr.32.12. "Veikta vides aizsardzības politikas jomas pārcelšana no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas uz Klimata un enerģētikas ministriju". Dienests līdz 2024. gada 30. jūnijam atradās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārraudzībā, bet no 2024. gada 1. jūlija Dienests atrodas Klimata un enerģētikas ministrijas pārraudzībā.

Dienesta funkcijas:

- vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā **veic vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas valsts kontroli** Latvijas teritorijā, kontinentālajā šelfā un Baltijas jūras Latvijas Republikas ekonomiskajā zonā;
- zveju regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā kontrolē zveju, kas tiek veikta ar Latvijas zvejas kuģiem, Eiropas Savienības dalībvalstu, valstu, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, un starptautiskajos ūdeņos;
- radiācijas drošību un kodoldrošību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā **veic radiācijas drošības un kodoldrošības uzraudzību un kontroli**;
- **informē sabiedrību** par dienesta darbību un sniedz sabiedrībai dienesta rīcībā esošo vides informāciju;
- **piedalās ārkārtējo situāciju pārvaldīšanā**;
- **kontrolē piesārņoto vietu sanācību** un organizē vēsturiski piesārņoto vietu sanācību fondu finansēto projektu ietvaros.

Dienests savā darbībā balstās uz piecām pamatvērtībām: **atbildību** – drosmīgi uzņemoties atbildību par saviem vārdiem, lēmumiem un rīcību; **tiesiskumu** – pieņemot pamatotus un samērīgus lēmumus saskaņā ar tiesību normām; **profesionalitāti** – strādājot mērķtiecīgi, attīstot zināšanas un daloties pieredzē; **sadarbību** – veidojot cieņpilnu un atvērtu komunikāciju; kā arī **attīstību** – esot atvērtiem pārmaiņām un ieviešot inovatīvus risinājumus.

MISIJA, VĪZIJA, PRIORITĀRIE VIRZIENI

Valsts vides dienesta MISIJA



Rūpēties par ATBILDĪGU
resursu IZMANTOŠANU
un vides kvalitātes SAGLABĀŠANU
nākamajām paaudzēm

Valsts vides dienesta VĪZIJA



Sabiedrībā atzīta, uz klientu orientēta
un efektīva profesionāļu komanda,
kas drosmīgi ievieš inovācijas,
kļūstot par līderi digitālajā transformācijā
vides jomā

Valsts vides dienesta VĒRTĪBAS



Atbildība
uzņemamies atbildību
par saviem vārdiem,
lēmumiem un rīcības sekām



Tiesiskums
pieņemam lēmumus
saskaņā ar tiesību normām,
tie ir pamatoti un samērīgi



Profesionalitāte
esam motivēti, mērķtiecīgi un
uz rezultātu orientēti darbinieki,
kuri nepārtraukti mācās un
attīsta zināšanas, dalās ar tām
un gūst pieredzi



Sadarbība
savstarpēji un ar klientiem komunicējam atvērti,
efektīvi un cieņpilni, spējam iedziļināties un
izprast citu viedokļus



Attīstība
esam atvērti pārmaiņām un inovācijām,
vērsti uz nākotnes tendencēm un risinājumiem,
proaktīvi ieviešam labākos risinājumus

Prioritārie virzieni:

1. Vides kvalitātes uzlabošana;
2. Uz atbilstības panākšanu vērsta vieda vides kontrole;
3. Pakalpojumu un pārvaldes procesu digitālā transformācija;
4. Stratēģiskās partnerības un sabiedrības iesaiste vides apziņas celšanai;
5. Nepārtraukta organizācijas attīstība, kas balstās uz rezultātu orientētiem profesionāļiem.

2 BŪTISKĀKIE PAVEIKTIE DARBI 2024. GADĀ

- ✓ Sagatavoti un iesniegti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos ar mērķi samazināt administratīvo slogu;
- ✓ Digitalizēts process piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu pārvaldībai Latvijā – jauna, pārskatāma un lietotājiem draudzīga piesārņotu vietu pārvaldības vietne: <https://pvps.vvd.gov.lv>;
- ✓ Turpināta digitālā attīstība un pilnveide, kuras ietvaros:
 - ieviesti uzlabojumi Dienesta informācijas sistēmu resursos, pilnveidojot tehnisko noteikumu izsniegšanas un pārbaudes procesa digitalizāciju;
 - izstrādāts jauns modulis "Būvprojektu pārbaude";
 - Valsts nodevu maksājumu pārvaldības ietvaros ieviestas būtiskas izmaiņas, ar mērķi samazināt administratīvo slogu, nodrošināta automātisko maksājumu kontrole un papildināta integrācija ar Valsts kasi;
 - ieviests atbalsta rīks atkritumu plūsmas izsekošanai;
 - izveidots jauns rīks "Bīstamo vielu kalkulators", ar kura palīdzību var noteikt, kādi drošības pasākumi ir nepieciešami likumīgai un drošai vielu uzglabāšanai.
- ✓ Tiesa pilnībā noraidījusi SIA "Skonto Būve" pieteikumu atzīt par pretiesisku līguma par Inčukalna gudrona diķu sanācijas darbu veikšanu laušanu un atlīdzināt pieprasītos zaudējumus 23 128 414 EUR apmērā.
- ✓ Ar Dienesta inspekcijas kuģi "Mare" Engurē no Baltijas jūras izcelts un nogādāts krastā nozaudēts zvejas rīks jeb spoku tīkls 280 m garumā;
- ✓ Nodrošināta veiksmīga pāreja uz Valsts kases vienoto pakalpojumu centru;
- ✓ Noorganziēts un aizvadīts hakatons par mākslīgā intelekta rīku izmantošanas iespējas vides aizsardzības uzraudzības procesos;
- ✓ Noslēgts sadarbības līgumu ar Daugavpils Universitāti, ar mērķi kopīgi sagatavot zinošus un kompetentus vides speciālistus;
- ✓ Nodrošināts Starptautiskās atomenerģijas aģentūras (SAEA) radiācijas drošības infrastruktūras novērtējums (Integrated Regulatory Review Service (IRRS)), kura ietvaros saņemts atzinīgs starptautisko ekspertu novērtējums par 5 gadu laikā paveikto radiācijas drošības jomas pilnveidošanā.



IZSNIEGTAS 1480 ATĻAUJAS (LICENCES)



Atļaujas
piesārņojošai
darbībai

A kategorijas piesārņojošai darbībai **3**

B kategorijas piesārņojošai darbībai **72**

C kategorijas piesārņojošas darbības reģistrācija **526**



Atkritumu
apsaimniekošanai **41**



Dabas resursu lietošanai **72**



Ūdens resursu lietošanai **21**

Zemes dziļu izmantošanas licences **344**

Grunts novietošanai
jūras novietnē **2**



Reģistrācijas apliecības
darbībām ar jonizējošā
starojuma avotiem **121**

Licences darbībām ar
jonizējošā
starojuma avotiem **58**



Darbībām ar ozona slāni
noārdošām
vielām vai fluorētām
siltumnīcefekta gāzēm **51**

Siltumnīcefekta gāzu
emisijai **0**



Licences zvejai **153**

Zvejas žurnāli **321**



Atļaujas ārvalstu kuģiem
zinātniskās izpētes darbu veikšanai
Latvijas teritoriālajā jūrā,
kontinentālajā
šelfā un ekskluzīvajā
ekonomiskajā zonā

16

Pieņemtie lēmumi, atzinumi un
saskaņojumi **9115**

Ietekmes uz vidi sākotnējais
izvērtējums **396**

Tehniskie noteikumi **1999**



Grozītas, pārskatītas atļaujas
(licences) **1040**

Atceltās atļaujas (licences) **805**



2024. gadā veiktas **9563** pārbaudes

3166

Vides piesārņojuma
jomā

657

Dabas resursu un
dabas aizsardzībā

186

Radiācijas
drošībā

773

Jūras piesārņojuma
jomā

3842

Zvejas un makšķerēšanas
pārbaudes

939

Sūdzību
pārbaudes



431 lēmumi par
veicamajām rīcībām
304 izpildījumi par
piespiedu naudu

79,6%
A, B un C iekārtu operatori
ievēro vides prasības

80%
operatoru ievēro vides
prasības dabas resursu
izmantošanā (HES, zemes
dzīles, aizsargjoslas)



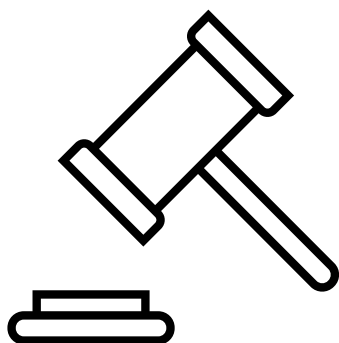
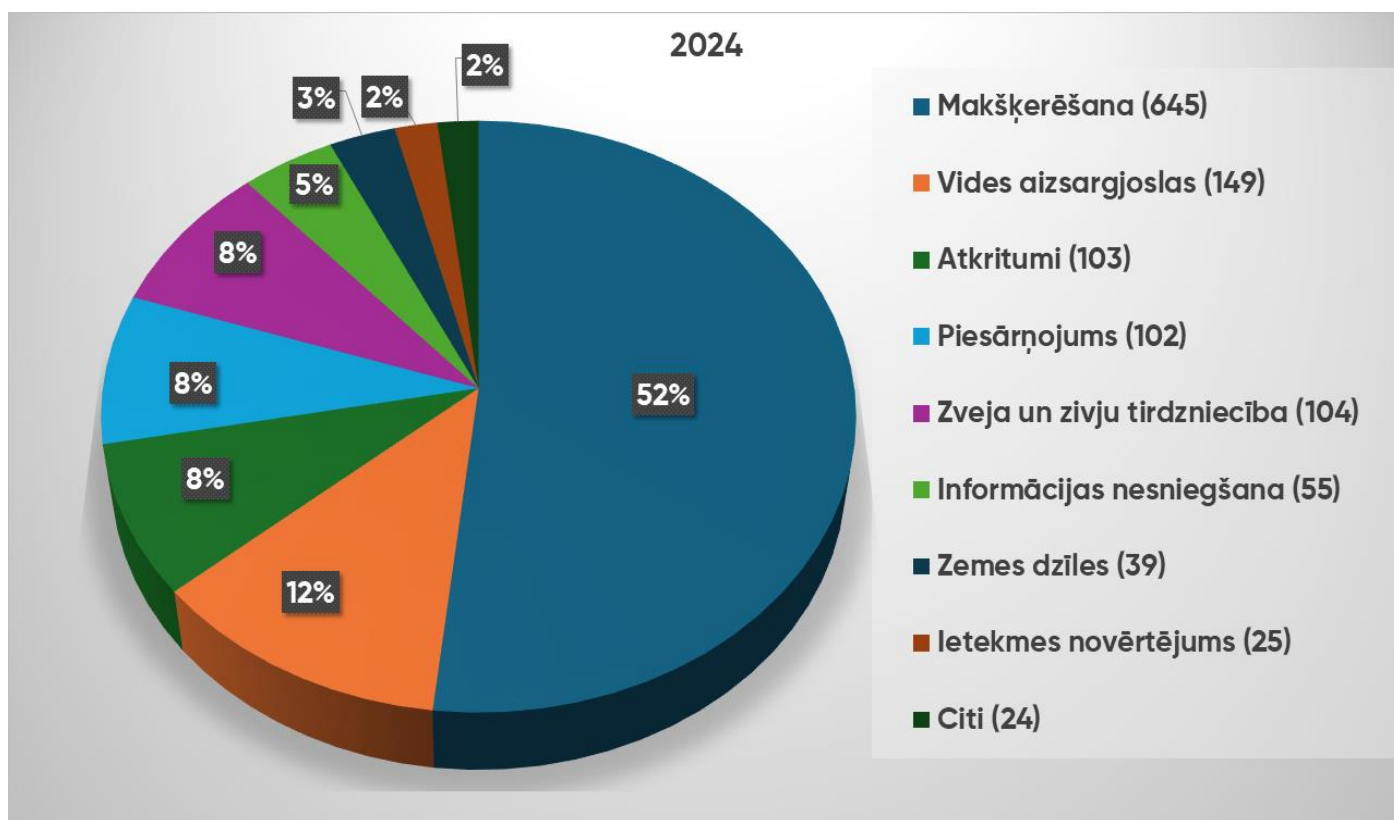
Saņemto
sūdzību

TOP 5 / 2024. g.

1. Neatļauta atkritumu
apsaimniekošana un piegružošana
2. Gaisa piesārņošana ar putekļiem
un smakām
3. Neatļauta zveja un makšķerēšanas
noteikumu pārkāpšana
4. Piesārņojošo darbību uzņēmumu
pārkāpumi
5. Ūdens piesārņojums



Piemērotie administratīvie sodi 2024. gadā



Par dažāda veida pārkāpumiem 2024. gada laikā:

- Kopumā piemēroti **1246** sodi;
- piemērots naudas sods **239 065 EUR** apmērā.

2.1. EFEKTĪVA VIDES AIZSARDZĪBAS PRASĪBU KONTROLE

2.1.1. AVĀRIJU SITUĀCIJU PĀRVALDĪBA

2024. gadā notikusi 21 vides avārija, uz kurām izbraukuši Dienesta inspektori.



Jūnijā ugunsgrēks bija izcēlies autoservisā Rīgā, Daugavgrīvas šoseja 7d teritorijā, kur atradās liels daudzums eļļu, šķidrumu un vairākas tonnas ar dīzeļdegvielu. Objektā dega ~ 30 tonnas bīstamo atkritumu, aptuveni 1300 m² platībā.

Augustā, Ganību dambī 21A, Rīgā, ar atklātu liesmu dega vairāki angāri (četri angāri) aptuveni 1000 m² platībā. Degošajos angāros atradās dažāda veida titāna atkritumi, un produkcija, kā arī naftas produktus saturošas eļļas. Sadarbībā ar Rīgas domi tika organizēta grants piegāde, lai ar to noklātu degošo vielu, kas ļautu noslāpēt liesmas un samazināt sadūmojumu tuvākajā apkārtnē.



2.1.2. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKU UZRAUDZĪBA



Dienesta pārraudzībā ir 67 paaugstināta rūpniecisko avāriju riska jeb SEVESO objekti – uzņēmumi, kuri veic darbības ar bīstamajām ķīmiskajām vielām un to maisījumiem.

Lai nodrošinātu šo objektu drošību, papildus piesārņojošās darbības atļaujām, augstāka riska objektiem ir izstrādāti drošības pārskati un zemāka riska līmeņa objektiem – rūpniecisko avāriju novēršanas programmas.

Riska kontroli veic SEVESO inspekcijas komisijas, kurās darbojas dažādu institūciju pārstāvji, tostarp no Dienesta, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Patērētāju tiesību aizsardzības centra, Valsts darba inspekcijas un pašvaldībām. Dienests vada šīs starpinstitūciju komisijas, izstrādā inspekciju programmas un nodrošina objektu kompleksās pārbaudes: augsta riska objektos – ik gadu, zemāka riska – reizi trīs gados. **2024. gadā kopumā tika veiktas 43 pārbaudes, no kurām 30 augsta riska un 13 zema riska objektos.**

2.1.3. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS KONTROLE

Dienests turpināja pastiprināti uzraudzīt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas jeb ražotāju paplašinātās atbildības sistēmu (RAS) darbību.

Kopumā 2024. gadā Latvijā darbojās 19 ražotāju atbildības sistēmas, kas nodrošināja ražotāju uzdevumā realizēto preču atkritumu apsaimniekošanu. Vērtējot RAS iesniegtos pārskatus par darbību iepriekšējā periodā, Dienests īpašu uzmanību pievērta atkritumu savākšanas un pārstrādes/reģenerācijas faktu pierādīšanai un noteikto apsaimniekošanas mērķu sasniegšanai.

Dienests veica dabas resursu nodokļa uzrēķinu 49 831,83 EUR apmērā par 2023. gadā nepārstrādāto/nereģenerēto atkritumu apjomu. Visu summu RAS segusi no saviem līdzekļiem.

Arī 2024. gadā Dienests turpināja veikt CSA poligonu pārbaudes pēc vienotas metodikas. To mērķis ir uzraudzīt CSA poligonu veikto darbību atbilstību izsniegtajām piesārņojošo darbību atļaujām, kā arī kontrolēt uzdoto rīkojumu izpildi. Balstoties uz pārbaūžu rezultātiem, ir sagatavots vienotais ziņojums, ņemot vērā arī 2023. gada pārbaūžu rezultātu datus.

Pēdējos trīs gadus Dienests pastiprināti veic būvniecības atkritumu pārvadājumu uzraudzību – 2024. gadā veiktas 20 sludinājumu pārbaudes par būvniecības atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma piedāvāšanu. No pārbaudītajiem sludinājumiem gandrīz visiem konstatēti pārkāpumi. Biežāk sastopamais pārkāpums, ir sludinājumā nekorekti ievietota informācija, tāda kā, norādīta cita uzņēmuma atļauja, jo iesniedzējam nav izsniegta atkritumu apsaimniekošanas atļauja. Lai pievērstu pastiprinātu uzmanību šim jautājumam Dienests sniedza konsultācijas un izsūtīja informatīvas vēstules sludinājumu portāliem.

Dienests 2024. gadā turpināja kontrolēt arī atkritumu pārrobežu sūtījumus Latvijas teritorijā. Veiktas 85 pārrobežu atkritumu sūtījumu pārbaudes:

- 4 transporta pārbaudes uz autoceliem un ostās;
- 66 paziņotu sūtījumu pārbaudes, uzsākot sūtījumu vai to saņemot reģenerācijas iekārtā;
- 15 pārbaudes tieši atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumos.

35 gadījumos tika konstatētas neatbilstības, t.sk. konstatēti 16 nelikumīgi atkritumu sūtījumi. Konstatētie gadījumi, kad atklāti nelikumīgie sūtījumi, saistīti ar:

- Operators veica nelikumīgu svina akumulatoru ievēšanu Latvijā no Krievijas.
- Operators veica plastmasas iepakojuma eksportu uz Ukrainu bez iesaistīto kompetento iestāžu piekrišanas.

- Operators veica izlietotu katalizatoru, kuri satur pārejas metālus vai šo metālu savienojumus ievēšanu no Nīderlandes bez iesaistīto kompetento iestāžu piekrišanas.
- Operators veica nederīgu elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu sūtījumu no Latvijas uz Lielbritāniju bez iesaistīto kompetento iestāžu piekrišanas.
- Operators veica nelikumīgu plastmasas iepakojuma (150102 klase) sūtījumu uz Ukrainu, izmantojot nesaskaņotu atkritumu pārvadātāju un nesaskaņotu Polijas – Ukrainas robežšķērsošanas punktu, pārkāpjot iesaistīto kompetento iestāžu izsniegto piekrišanu nosacījumus.
- Operators bija plānojis nosūtīt alumīniju (170402 klase) uz Ķīnu bez iesaistīto kompetento iestāžu piekrišanas, bet visam atkritumu eksportam uz Ķīnu ir piemērojama iepriekšēja rakstiskas paziņošanas un piekrišanas procedūra.
- Operators veica nolietotu transportlīdzekļu (160104 klase) ievēšanu no Beļģijas, un attiecīgais sūtījums tika aizturēts Polijā, jo tas tika veikts bez iesaistīto kompetento iestāžu piekrišanas.
- Dīvos gadījumos operatori veica metālu sūtījumu uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem (AAE), bet AAE šiem atkritumiem ir noteikuši importa aizliegumu.
- Dīvos gadījumos veicot pārbaudi, tika konstatēts, ka Latvijas teritorijā no Kirgizstānas un Kazahstānas tiek ievesti elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi, kas tālāk tiks vesti uz Lietuvu, bet sūtījumu dokumentos konstatētas vairākas neatbilstības, kā rezultātā sūtījumus netika ļauts turpināt.
- Dīvos gadījumos operatori veica bateriju un akumulatoru sūtījumus uz Malaiziju, bet saskaņā ar Regulu Nr. 2021/1840 šos atkritumus uz Malaiziju eksportēt ir aizliegts.
- Trijos gadījumos veicot pārbaudi, tika konstatēts, ka Latvijas teritorijā no Kirgizstānas tiek ievesti metāllūžņi, kas tālāk tiks vesti uz Igauniju, bet sūtījumu dokumentos norādītajā reģenerācijas iekārtas adresē Igaunijā nav izsniegta atbilstoša piesārņojošās darbības atļauja.

Citos gadījumos konstatētas neatbilstības sūtījumu pavaddokumentu aizpildīšanā un uzskaitē, pavadzīmes neaizpildīšana atkritumu pārvadājumu uzskaites valsts informācijas sistēmā un neatbilstības atkritumu uzskaitē, kā arī saskaņotā paziņojuma nosacījumu ievērošanā.

Atkritumu pārrobežu sūtījumu kontrolēs, galvenokārt, konstatēti metāllūžņu, metālu, elektrisko un elektronisko iekārtu, svina akumulatoru, papīra, kartona un plastmasas iepakojuma pārvadājumi.

Iepriekšējo periodu pieredze rāda, ka nelikumīgu atkritumu sūtījumu kopējais risks ir palielinājies, jo 2024. gadā 35 pārbaudēs atklāti pārkāpumi atkritumu pārrobežu sūtījumu jomā, t.sk. 16 nelikumīgi sūtījumi (18,8 % no visām veiktajām pārbaudēm 2024. gadā), savukārt 2023. gadā 18 pārbaudēs atklāti pārkāpumi atkritumu pārrobežu sūtījumu jomā, t.sk. 3 pārkāpumi klasificēti kā nelikumīgi atkritumu sūtījumi (6,3 % no visām veiktajām pārbaudēm 2023. gadā).

2.1.4. PIESĀRŅOJOŠO DARBĪBU KONTROLE

2024. gadā valsts vides inspektori kopumā ir veikuši **3166 piesārņojošo darbību pārbaudes**, īstenojot gan plānotas, gan neplānotas pārbaudes.

Plānotās pārbaudes tiek organizētas kā integrētās pārbaudes, tematiskās jeb konkrētu jomu pārbaudes, uzraudzības pārbaudes, kā arī konsultāciju vizītes pie jauniem operatoriem.

Pārbaudes veids "Konsultāciju vizīte" ir jauna pieeja kontrolē, ko Dienests īsteno kopš 2021. gada ar devīzi «Konsultē jauno operatoru vispirms!».

Šī pārbaudes veida mērķis ir panākt, ka operatori jau no darbības uzsākšanas izprot un ievēro gan vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, gan īpašos piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumus.

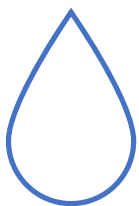


**VALSTS VIDES
INSPEKTORU
DARBĪBA 2024. gadā**

Kopā veiktas pārbaudes:

3 166 (gan plānotas, gan neplānotas)

NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANAS IEKĀRTU VALSTS TESTĒŠANAS PROGRAMMA



Viens no Dienesta mērķiem ir panākt notekūdeņu atbilstošu attīrīšanu pirms to novadīšanas vidē. **Dienests veic uzraudzību ~1300 notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Latvijā. Dienests veic uz riska analīzi balstītu notekūdeņu valsts testēšanas programmu augsta riska iekārtās un iekārtās, kas novada notekūdeņus riska ūdens objektos. Valsts testēšana ir viens no Dienesta kontroles rīkiem efektīvākai notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzraudzībai.**

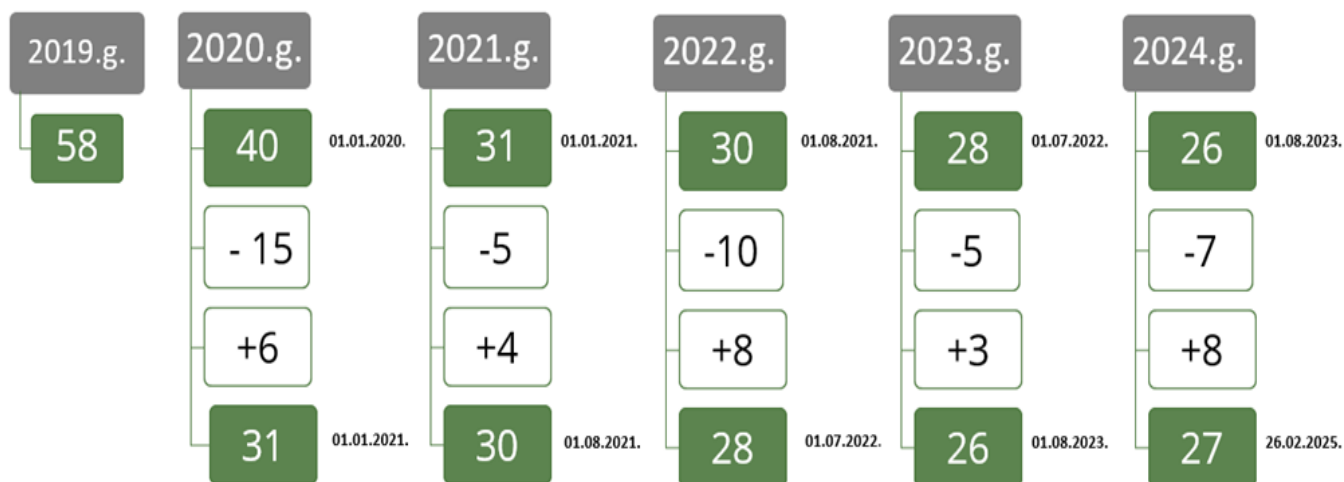
VVD 2024. gada maijā–jūnijā nodrošināja **48 notekūdeņu attīrīšanas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (NAI)** darbības efektivitātes Valsts testēšanu (VT). 2024. gada novembrī tika pieņemts lēmums veikt papildus testēšanu, lai tā pārklātu visas NAI, kurās ilgstoši netiek nodrošināta atbilstoša attīrīšana (sarakstā iekļautās "problemātiskās NAI"). **Kopumā VT tika veikta 56 NAI.**

NAI, kurās paredzēts veikt paraugu ņemšanu un testēšanu, identificēšanā tika izvirzīti šādi kritēriji:

- problemātisko NAI sarakstā iekļautajās NAI, kuras plānots svītrot no saraksta, ar mērķi pārliecināties, ka tehnoloģiskais režīms šajās NAI ir atjaunots (vienlaikus atgādinājums, ka objekta svītrošanu no saraksta cita starpā jāapliecina ar VT rezultātiem);
- NAI, kurās VT ietvaros notekūdeņu paraugos tika konstatēti robežvērtību (RV) pārsniegumi, netiek sasniegta attīrīšanas pakāpe, bet operatora veiktais monitorings to neuzrādīja;
- objektos, kuri iepriekš tika svītroti no problemātisko NAI saraksta, ar mērķi uzraudzīt situāciju;
- problemātisko NAI sarakstā iekļautās NAI, kurās veicama pastiprināta uzraudzība;
- citos objektos, kuri uzskatāmi par prioritāriem, piemēram, kuri novada notekūdeņus riska ūdensobjektos vai NAI, kurās ir pamatotas šaubas par operatoru sniegto testēšanas rezultātu patiesumu, objektos, kuros ir jāpārliecinās par uzdoto rīkojumu izpildi u.tml.



Veiktās valsts testēšanas rezultāti uzrāda, ka neatbilstības ir konstatētas 18 problemātisko NAI darbībā (72%), bet 7 iekārtu darbība (28%) nodrošināja efektīvu notekūdeņu attīrīšanu. Ņemot vērā VT rezultātus no problemātisko iekārtu saraksta tika svītrotas 6 NAI. Tai pašā laikā sarakstam tika pievienotas NAI, kurās ilgstoši netiek nodrošināta pienācīga notekūdeņu attīrīšana. Saraksts ir aktualizēts, tajā ir iekļautas 27 NAI.



Konstatējot būtiskus pārkāpumus, 17 iekārtu operatoriem ir uzsākti administratīvā pārkāpuma procesi. Sešpadsmit operatoriem ir sagatavoti lēmumi par veicamajām rīcībām NAI darbības uzlabošanai. Izdoti divi izpildrīkojumi.



VT programma nodrošina Dienestam objektīvu informāciju par NAI darbības kvalitāti un operatora veiktā monitoringa datu patiesumu. Pastiprināta NAI uzraudzība, pamatojot to ar analītiskiem mērījumiem, ir priekšnoteikums precīzu rīcību noteikšanai situācijas pakāpeniskai uzlabošanai.

SADEDZINĀŠANAS IEKĀRTU KONTROLES PROGRAMMA

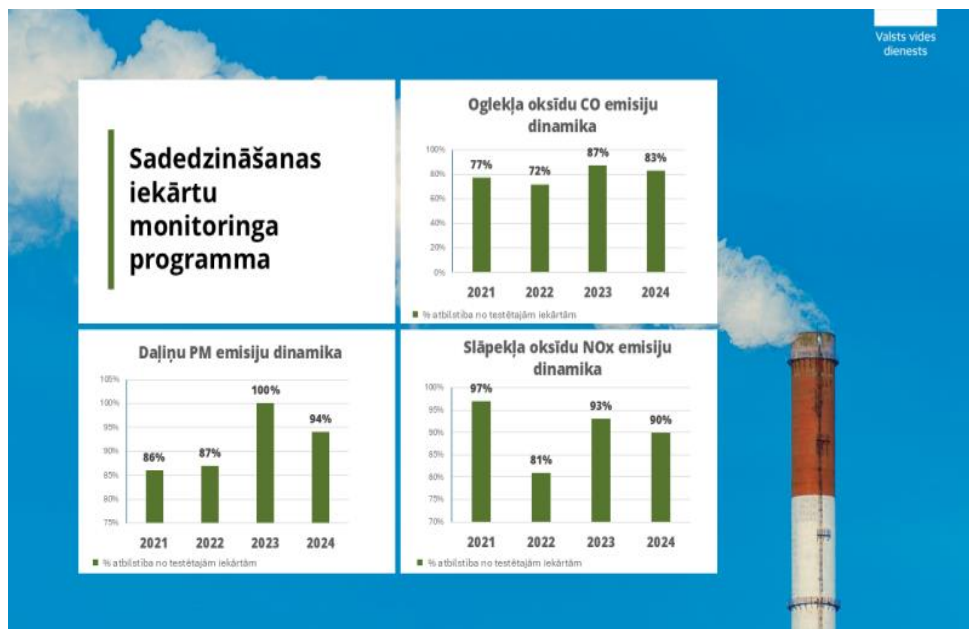


16.04.2020. Ministru Kabinets apstiprināja **Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānu 2020.-2030. gadam (Plāns)**. Plāns izstrādāts, lai samazinātu gaisa piesārņojuma radīto negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Dienestam uzdoti vairāki Plāna uzdevumi, tai skaitā – organizēt neatkarīgu gaisu piesārņojošo vielu emisiju mērījumu veikšanu akreditētā laboratorijā tām gaisu piesārņojošajām vielām, kurām noteikti robežlielumi.

Mērījumi jāveic divām iekārtu grupām – sadedzināšanas iekārtām (uzdevums 1.4.) un iekārtām, kas nav sadedzināšanas iekārtas (uzdevums 1.5.).

2024. gada testēšanas rezultāti, sadedzināšanas iekārtu grupā, vieš piesardzīgu optimismu – no 30 pārbaudītajām neatbilstība konstatēta tikai 7 sadedzināšanas iekārtām. Pārsniegumi visbiežāk konstatēti oglekļa oksīda CO jeb tvana gāzes emisijā.

2024. gadā, Dienesta emisiju testēšana tika veikta divās iekārtu grupās, no kurām 30 bija sadedzināšanas iekārtas un 52 cita veida iekārtas, tostarp zivju pārstrādes, zivju miltu, biogāzes, alus, gaļas, kafijas, farmācijas, asfaltbetona ražotnes, būvmateriālu ražošanas, kā arī metālapstrādes uzņēmumi, kuros izmanto gaistošos organiskos savienojumus.



Kā minēts, visbiežāk robežvērtībām neatbilst oglekļa oksīda CO jeb tvana gāzes emisijas. CO emisijas var būtiski samazināt, veicot degšanas procesa ieregulēšanu. Modernā, labi regulētā katlu mājā, CO saturs dūmgāzēs nereti ir tuvs nullei. Operatori, kam konstatētas neatbilstības emisiju robežvērtību nodrošināšanā, saņēma Dienesta norādījumus veikt degšanas režīma regulēšanu un atkārtotus emisiju mērījumus.

Ar domu sasniegt Latvijā izvirzītos gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas mērķus, emisiju robežvērtību normatīvi pakāpeniski kļūst stingrāki. Ar šī gada sākumu esošajām vidējās jaudas sadedzināšanas iekārtām ar ievadīto jaudu 5–50 MW, kas izmanto cieto kurināmo, uz pusi samazinās pieļaujamā robežvērtība oglekļa oksīdam CO un cietajām daļiņām PM, izmantojot šķidro kurināmo – par trešdaļu samazinās slāpekļa oksīdu NOx robežvērtība, bet, izmantojot gāzveida kurināmo, – par trešdaļu samazinās CO un NOx robežvērtības. Šo prasību nodrošināšanai uzņēmumiem, kas nespēs nodrošināt atbilstību jaunajām emisiju robežvērtībām, būs nepieciešams nomainīt vecos, neefektīvos apkures katlus uz modernākiem.

2024. gadā pirmo reizi Dienests izvēlējās iekļaut testēšanas programmā arī uzņēmumus, kas ražošanā rada smaku emisijas. Kopā tika testētas 42 iekārtas – visvairāk zivju kūpināšanā, zivju miltu, biogāzes, alus, gaļas, kafijas, farmācijas, asfaltbetona ražotnēs, kā arī krematorijā. No tām 19 gadījumos tika konstatētas neatbilstības. To cēlonis daļā gadījumu ir tehniskas problēmas, kuru risināšana prasa ilgāku laiku un lielākus ieguldījumus.

Testēšana veikta Latvijas vides aizsardzības fonda projekta "Gaisu piesārņojošo vielu emisiju novērtējums" (reģ.nr. 1-08/31/2024) ietvaros.

2024. gadā veiktas 629 pārbaudes

Laika periodā no 2021. gada līdz 2027. gadam, Dienests plāno veikt lauksaimnieku operatoru kontroli, ar mērķi īstenot visaptverošu kontroles programmu amonjaka emisiju samazināšanai no lauksaimniecības darbībām. Šajā laika periodā plānotas ~ 3500 lauksaimnieku operatoru pārbaudes.



Pamatojoties uz Dienesta izvērtējumu par Lauksaimniecības operatoru kontroles programmas izpildi 2022.-2024. gadā un Dienesta Kontroles kārtībā noteiktos objektu kontroles biežuma novērtēšanas kritērijus, Lauksaimniecības operatoru kontroles programma 2021.-2027.gadam" atcelta 2025. gada 26. martā. Programma zaudēja aktualitāti, jo nolemts resursus novirzīt uz risku analīzi balstītu kontroli. Programmas īstenošanas periodā no 2022.-2025. gadam tika veiktas 2291 pārbaudes (plānotas 2623). Visbiežāk veiktas integrētās pārbaudes, kopumā - 1741 pārbaudes.

Programmas īstenošanas laikā no 2022.-2025. gadam biežākie konstatētie pārkāpumi RVP ietvaros variē, kopumā konstatēti šādi pārkāpumi - nav izbūvēta kūtsmēslu krātuve, vircas krātuve, neatbilstoša notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošana, nav ierīkots kūtsmēslu uzskaites žurnāls/neatbilstoša uzskaitē, ūdens resursu lietošanas atļauju nosacījumu neievērošana un ozona slāni noārdošo vielu atskaišu nesniegšana LVĢMC, dabas resursu nodokļa neatbilstības.

Galvenie kontroles programmas uzdevumi:

- Panākta atbilstība vides aizsardzības prasībām atbilstoši vides aizsardzības normatīvajiem aktiem;
- Lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanas pārvaldība noris atbilstoši labāko pieejamo tehnisko paņēmienu nosacījumiem;
- Izbūvētas normatīvo aktu prasībām atbilstošas mēslu krātuves.



2024. gadā makšķerēšanas un zvejas pārbaudes tika veiktas gan iekšējos ūdeņos (2182 pārbaudes), gan jūrā (1269 pārbaudes). Pastiprinātas kontroles norisinājās lašu nārsta laikā, veicot 291 pārbaudi iekšējos ūdeņos un piekrastē. Šajās pārbaudēs tika atklāti un izcelti 214 nelegāli zvejas rīki, kā arī uzsāktas 23 administratīvā pārkāpuma lietas.

Papildus tam tika veiktas 13 piekrastes zvejnieku pārbaudes, kuru laikā tika izņemti 6 nelikumīgi zvejas rīki un konstatēti 2 kāpu aizsargjoslas pārkāpumi. Rezultātus šajā jomā būtiski ietekmēja nelabvēlīgie laika apstākļi, kuru dēļ daudzi piekrastes zvejnieki atturējās no zvejas.

Kopumā 2024. gadā tika izņemti 1713 zvejas rīki, tostarp 1575 iekšējos ūdeņos un 138 piekrastē, no kuriem 135 bija bezsaimnieka. Par zvejas un makšķerēšanas pārkāpumiem tika sodītas 731 persona, un kopējais piemērotais naudas sods sasniedza 35 385 EUR.



Par pārkāpumiem zvejas un makšķerēšanas jomā:



sodītas **731** persona
piemērota soda nauda
~ **35 385 EUR**

Par zivju resursiem nodarītajiem
zaudējumiem pieņemti **64** lēmumi;
pārkāpējiem jāatlīdzina ~ EUR **11 252**



2024. gadā zvejas un makšķerēšanas kontrolē piedalījās **91** sabiedriskais vides inspektors, no kuriem **6** zvejas kontroles komandai pievienojās 2024. gadā

Tika pieņemti lēmumi par zaudējumiem zivju resursiem – 59 gadījumos iekšējos ūdeņos, kuru zaudējumu summa bija 10 394 EUR, un 5 gadījumos jūrā, kur zaudējumi tika lēsti 858 EUR apmērā. Kopējā zaudējumu summa sasniedza 11 252 EUR, kas konstatēta 64 pārkāpumos.

Gada beigās, līdz 31. decembrim, sabiedrisko vides inspektoru (SVI) skaits bija 91, no kuriem 6 pievienojās attiecīgajā gadā. Tāpat gada laikā tika īstenotas 5 starptautiskas zvejas kontroles misijas, tostarp NAFO, NEAFC, WW un Baltijas jūras reģionā.

Īstenota piekrastes zvejas kontroles kampaņa 17. – 22. jūnijā visā Latvijas piekrastē vienlaicīgi. Kampaņas ietvaros veikti 13 reidi, kuru laikā tika izcelti 6 nelikumīgi ievietoti tīkli ar kopējo garumu 450 m. Piekrastes apsekošanas laikā fiksēti arī gadījumi ar neatļautu iebraukšanu kāpu aizsargjoslā ar autotransportu, par ko piemērots administratīvais sods. Salīdzinot ar jūras piekrastes pastiprinātu kontroli šajā laika periodā iepriekšējā gadā, gan zvejas aktivitāte, gan konstatēto neatbilstību skaits bija ievērojami mazāks.

Īstenota pastiprināta kontrole lašveidīgo zivju nārsta laikā, oktobrī un novembrī veicot 291 pārbaudi lašu un taimiņu migrācijas un nārsta upēs, kā arī jūras piekrastē. Rezultātā izņemti 214 nelegālie zvejas rīki un atklāti 23 pārkāpumi, no tiem 14 par makšķerēšanas noteikumu neievērošanu un 9 rūpnieciskās zvejas noteikumu pārkāpumi. Pastiprināta sadarbība ar Nacionālo bruņoto spēku Zemessardzi un Valsts policiju.

- Ar Dienesta inspekcijas kuģi "Mare" Engurē no Baltijas jūras izcelts un nogādāts krastā nozaudēts zvejas rīks jeb spoku tīkls.

"Neste Latvija" sadarbībā ar Rīgas Tehniskās universitātes Latvijas Jūras akadēmiju, Zinātnes un inovāciju centru un Dienestu arī 2024. gadā turpināja attīrīt Baltijas jūru no nozaudētiem zvejas rīkiem jeb "spoku tīkliem". Šoreiz tehniski sarežģītais process norisinājās aptuveni 7,4 kilometru attālumā no Engures ostas, kur iepriekš tika atklāts pamests zvejas rīks.



Pamestā piekrastes zvejas rīka kopējas garums bija vairāk nekā 280 m un tas atradās dziļumā no aptuveni 5 līdz 10 metriem. Spoku tīkls jūrā ir atradies kādu laiku un radījis draudus videi. Izceltajā tīklā atrastās dzīvās zivis tika atbrīvotas un palaistas atpakaļ ūdenī.

Tīkla pacelšanu peldošā stāvoklī veica industriālo ūdenslīdzēju komanda, izmantojot piepūšamos paceļamos pontonus. Savukārt tīkla izcelšana un nogādāšana krastā tikai paveikta ar Dienesta kuģi "Mare".

- Jūlijā, jūras svētkos Rojā, varēja apciemot Dienesta kuģi "Mare", uzkāpt uz klāja un iepazīties ar zvejas uzraudzībā izmantoto aprīkojumu, kā arī uzzināt, kā tiek sargāti zivju resursi Latvijas ūdeņos.

Vairāk par kuģa lomu zivju resursu sargāšanā stāstīja Dienesta zvejas inspektori, kuri, labprāt, iepazīstināja ar izmantoto aprīkojumu un inspekcijas kuģa tehniskajām iespējām. Apciemot Dienesta kuģi "Mare" bija aicināti arī nozares pārstāvji un zvejnieki, kuriem šī kalpoja kā iespēja uzzināt vairāk ne tikai par prasībām zvejas jomā, bet arī rast atbildes uz citiem sev interesējošajiem jautājumiem. Kuģis atradās Rojas ostā.



Noslēdzoties Latvijas divu gadu prezidentūras termiņam Baltijas jūras vides aizsardzības komisijā (HELCOM), ko pārstāvēja Dienesta ģenerāldirektora vietniece, Zvejas kontroles departamenta direktore, prezidentūra 2024. gada 1. jūlijā tika nodota Lietuvai.

Neraugoties uz ģeopolitiskajiem izaicinājumiem, darbs pie Latvijas prezidentūras prioritātēm HELCOM noritējis efektīvi, lai īstenotu galvenos mērķus Baltijas jūras vides aizsardzībā.

HELCOM darbs ir turpinājies un sasniegti vairāki svarīgi atskaites punkti, piemēram, apstiprināta HELCOM jaunā organizatoriskā struktūra, kā arī ir pabeigts un publicēts Baltijas jūras vides stāvokļa trešais visaptverošais novērtējums (HOLAS 3)". Dienests uzsvēris Latvijas un Lietuvas prezidentūru prioritāšu nepārtrauktību un turpināšanos, lai nodrošinātu, ka HELCOM ir labi funkcionējoša reģionāla organizācija, kas spēj darboties arī neparedzētos un "force majeure" apstākļos. Tā bija viena no Latvijas prezidentūras prioritātēm un norisinājās uz pašreizējā ģeopolitiskā saspīlējuma fona.

2.1.6. PIESĀRŅOJUMA UN DABAS RESURSU KONTROLE

- 2024. gadā veiktas 137 HES kontroles. Secināts, ka HES skaits, kas nav ievērojuši tiem izsniegto Ūdens resursu lietošanas atļauju nosacījumus, ir samazinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.
- Gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumu ietvaros veikta sadedzināšanas iekārtu valsts testēšana, kuras laikā Dienests, balstoties uz riska analīzi, veicis emisiju testēšanu 28 sadedzināšanas iekārtās un 42 cita veida iekārtas. No 28 pārbaudītajām sadedzināšanas iekārtām neatbilstība konstatēta 7 no tām. 2024. gadā pirmo reizi Dienests izvēlējās iekļaut testēšanas programmā arī uzņēmumus, kas ražošanā rada smaku emisijas. Kopā tika testētas 21 iekārtas, no tām 1 gadījumā tika konstatētas neatbilstības.
- 2024. gada jūnijā noorganizēts hakatons "Mākslīgā intelekta rīku izmantošanas iespējas vides aizsardzības uzraudzības procesos". Pateicoties pasākumam, Dienests ieguva vērtīgas atziņas un jaunas perspektīvas, kas palīdzēs turpināt attīstīt un pilnveidot vides aizsardzības procesus.
- Sadarbībā ar biedrību "Mazās hidroenerģētikas asociācija" īstenots Latvijas vides aizsardzības fonda projekts "Vides prasību ievērošana mazo hidroelektrostaciju darbībā. Problemātika, iespējamie risinājumi", veicinot izpratni par normatīvo aktu prasībām un to piemērošanu mazo HES darbībā.
- Noslēgta starpresoru vienošanās starp Dienestu un VID par informācijas apmaiņu dabas resursu nodokļa jomā, kas paredz, ka Dienestam ir pieejams detalizētais izklāsts, kuru operators iesniedz VID EDS.
- Derīgo izrakteņu ieguves kontroles jomā turpināts projekts "SentiCheck" jeb uz Sentinel satelīta datiem balstīta derīgo izrakteņu ieguves vietu uzraudzība. Gada ietvaros veikta derīgo izrakteņu ieguves identificēšanas algoritma attīstība, par primāri monitorējamo derīgo izrakteņu ieguves vietām nosakot ~2000 atradnes. Papildus ieviesta arī monitorējamo derīgo izrakteņu ieguves vietu tuvāko zemes vienību uzraudzība, tādējādi kopumā monitorētas teju 70 000 dažādas zemes vienības. Analīzes rezultātā iegūtie dati tiek attālināti pārbaudīti un kritiskākie gadījumi tiek iekļauti plānveida pārbaucēju plānā.



1) Starptautiskais novērtējums

Nodrošināts Starptautiskās atomenerģijas aģentūras (SAEA) radiācijas drošības infrastruktūras novērtējums (Integrated Regulatory Review Service (IRRS)) 2024. gada oktobrī, kura ietvaros starptautiskie eksperti novērtēja 2019. gadā sniegto rekomendāciju ieviešanas progresu (5 gadu laikā paveikto). Pozitīvi vērtējams, ka Radiācijas drošības centra (RDC) veiktais pašnovērtējums par rekomendāciju ieviešanu sakrīt ar starptautisko ekspertu novērtējumu; no 2019. gadā saņemtajām 23 rekomendācijām un 12 ieteikumiem – 22 tika novērtētas kā pilnībā izpildītas, 5 slēgtas, pamatojoties uz progresu un ekspertu pārliecību, ka rekomendācijas tiks pilnībā ieviestas, 8 palika atvērtas, ņemot vērā vēl plānotās izmaiņas tiesību aktos.

Vērtējot radiācijas drošības infrastruktūru, tika analizēta iedzīvotāju aizsardzība pret jonizējošo starojumu, darbinieku aizsardzība, pacientu aizsardzība medicīniskajā apstarošanā, kā arī vērtētas visas darbības jomas, kurās izmanto jonizējošā starojuma avotus, tajā skaitā, radioaktīvu materiālu transportēšana, radiācijas objektu demontāža un likvidēšana, radioaktīvo atkritumu pārvaldība, kā arī gatavība radiācijas avārijām. Plašāka informācija un ziņojums Dienesta mājaslapā: <https://www.vvd.gov.lv/lv/jaunums/vvd-starptautiskie-eksperti-izvertejusi-latvijas-progresu-radiācijas-drošības-infrastruktūras-stiprināšana>. Šāds starptautiskais radiācijas drošības infrastruktūras novērtējums Eiropas Savienības dalībvalstīs jāveic reizi 10 gados. Nākamais pilna apjoma starptautiskais novērtējums Latvijā būs 2029. gadā.

Savukārt 2025. gada oktobrī RDC un citas iesaistītās iestādes uzņems SAEA organizēto radiācijas avāriju pārvaldības (Emergency Preparedness Review (EPREV)) starptautisko novērtējumu, kura ietvaros starptautiskie eksperti vērtēs, kā Latvija nodrošina un organizē radiācijas avāriju pārvaldību.

2) Radiācijas avārijas

RDC arī 2024. gadā ir turpinājis pastiprināti uzraudzīt radiācijas drošības situāciju saistībā ar notikumiem Ukrainas kodolobjektos militārā iebrukuma rezultātā, ievērojot iespējamus riskus Zaporīžjes atomelektrostacijai (starptautiskās ziņas, monitoringa staciju uzraudzība, starptautiskā saziņa, intervijas medijiem, u.c.). RDC turpinājis sadarboties ar citām iestādēm gan Dienesta izveidotās darba grupas starpinstitucionālās sadarbības nodrošināšanai

radiācijas avārijās (tajā iekļautas 22 institūcijas) ietvaros, gan arī organizējot un piedaloties apmācībās un mācībās.

RDC sadarbībā ar citām iestādēm 2024. gadā izstrādāja metodiku jonizējošā starojuma mērījumu veikšanai vidē radiācijas avārijā, kuras mērķis ir noteikt kārtību, kādā tiek apsektas iespējami radioaktīvi piesārņotas teritorijas, kādā veidā veicami mērījumi un kā tiek fiksēti dati. Metodika paredzēta institūcijām, kas piedalīsies radiācijas avāriju seku sākuma novērtēšanas darbos.

Starptautiskā lidosta "Rīga" sadarbībā ar RDC organizēja praktiskās civilās aizsardzības mācības par rīcību vietēja līmeņa radiācijas avārijas gadījumā lidostas teritorijā. Mācību mērķis bija pārbaudīt un pilnveidot iestāžu sadarbības algoritmus, reaģēšanas spējas un praktisko rīcību vietēja mēroga radiācijas avārijas gadījumā (transportlīdzekļa ar radioaktīvajiem materiāliem avārija). Mācībās piedalījās Valsts policija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD), VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (LVĢMC), Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (NMPD), VSIA „Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas” Aroda un radiācijas medicīnas centrs, lidostas struktūrvienības un RDC darbinieki.

SAEA sadarbībā ar RDC un Pārtikas un veterināro dienestu (PVD) organizēja semināru atbildīgo institūciju zināšanu un kompetences pilnveidošanai par radioaktīvā piesārņojuma izvērtēšanu pēc radiācijas avārijas. Seminārs tika organizēts RDC realizētā SAEA nacionālā projekta LAT9017 “Atbildīgo institūciju infrastruktūras pilnveidošana, attīstot integrētu pārvaldības sistēmu” ietvaros. Seminārā piedalījās 38 pārstāvji no PVD, Zemkopības Ministrijas, LVĢMC, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR, Valsts augu aizsardzības dienesta, Latvijas Universitātes, kā arī RDC. Dienesta mājaslapā ziņa: <https://www.vvd.gov.lv/lv/jaunums/vvd-rdc-piedalas-seminara-atbildigo-instituciju-zinasanu-un-kompetences-pilnveidosana-par-radioaktiva-piesarnojuma-izvertesanu>.

Valsts robežsardze sadarbībā ar ASV Enerģētikas departamentu organizēja mācības radiometriskās kontroles jomā Vientuļu robežšķērsošanas vietā. Mācību laikā izspēlēti scenāriji attiecībā uz valsts vai reģionāla mēroga radiācijas avāriju gadījumiem, kā rezultātā valsts teritorijā ieceļo radioaktīvi piesārņotas personas, transportlīdzekļi, kravas un bagāža. Mācības organizētas ar mērķi pārbaudīt iespējamās radiācijas avārijas gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus, vienlaicīgi pārliecinoties par iesaistīto sadarbības institūciju spēju reaģēt valsts vai reģionāla mēroga radiācijas avārijā, realizējot kopīgi izstrādāto rīcības plāna shēmu ar rīcības algoritmu. Mācību vadību nodrošināja Valsts robežsardzes koledžas amatpersonas, dodot dažādus scenārijus, iesaistot RDC, VUGD, NMPD, Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldes, Valsts drošības dienesta, PVD un LVĢMC pārstāvjus.

Jau piekto reizi veikta ikgadējā aptauja par institūciju pašvērtējumu gatavībai un rīcībai radiācijas avārijās, t.sk. resursiem, zināšanām, apmācībām. Institūciju vidējais pašvērtējums gatavībai radiācijas avārijām 2024. gada aptaujā bija 59% (2021. gadā 63%, 2022. gadā 64%, 2023. gadā 56%). Dienesta darbības stratēģijā sasniedzamais mērķis 2024. gadā institūciju pašvērtējumam bija 60%. Aptaujā piedalījās 123 darbinieki no dažādām iestādēm, kurām ir uzdevumi radiācijas avārijās. Tas ir lielākais respondentu skaits piecu gadu laikā. Vērtējot vairāku gadu aptauju rezultātus, konstatējams, ka iestāžu darbinieki pēdējos gadus kritiskāk vērtē savas zināšanas un apmācību pieejamību nekā iepriekš. Jāņem vērā, ka pēdējo gadu notikumi kodolobjektos Ukrainā ir radījuši sabiedrības pastiprinātu interesi par radiācijas

drošību un iestāžu darbinieki, iespējams, ir kritiskāk pārvērtējuši savas zināšanas un prasmes attiecībā uz līdz šim mazāk sabiedrībā apspriestu riska faktoru kā radiācijas avārijas. Ievērojot aptaujā iegūtos rezultātus, ir svarīgi turpināt zināšanu pilnveidi un organizēt praktiskās mācības gatavībai radiācijas avārijās. Turpmāk aptauja tiks organizēta reizi trīs gados.

Vienlaikus RDC veica atkārtotu aptauju valsts iestāžu darbiniekiem arī par vispārīgiem jautājumiem par radiāciju (iepriekšējā aptauja 2021. gadā), lai noskaidrotu iestāžu darbinieku zināšanas par radiāciju (jonizējošo starojumu), tās sastopamību, izmantošanas iespējām Latvijā, galvenajiem drošības pasākumiem kodolavārijā un Dienesta tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos pieejamo informāciju. Aptaujā piedalījās 243 darbinieki no 17 iestādēm (2021. gadā 179 darbinieki). Secinājumi tiks izmantoti, lai uzlabotu sadarbību ar iestādēm. Tāpat kā iestāžu aptaujā par gatavību radiācijas avārijām, arī aptaujā par vispārīgajiem jautājumiem par radiāciju, vērtējums ir kritiskāks nekā iepriekš. Salīdzinot ar 2021. gada aptaujas rezultātiem, iestāžu darbinieki kritiskāk ir novērtējuši zināšanas par radiāciju – 60 % vērtē savas zināšanas kā nepietiekamas vai drīzāk nepietiekamas, savukārt 2021. gadā – 35%. Aptaujas rezultāti pieejami Dienesta mājaslapā: <https://www.vvd.gov.lv/lv/informativie-materiali#sabiedriskas-domas-aptaujas-par-zinasanam-un-informacijas-pieejamibu-radiacijas-drosibas-joma>.

3) Radiācijas monitoringa staciju modernizācija

2024. gada 5. februārī Centrālā finanšu līguma aģentūra un VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" noslēdza līgumu par Eiropas Savienības Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta Nr.2.2.3.4/1/23/1/001 "Ūdens un atmosfēras gaisa monitoringa tīkla uzlabošana" īstenošanu. Dienestam deleģēto darbību ietvaros radiācijas monitoringa staciju sistēmas tehnoloģiskās infrastruktūras modernizācijas darbus īsteno SIA "Dozimetr". Radiācijas monitoringa staciju sistēmas modernizācija aptver 23 staciju modernizāciju (t. sk. 20 gaisa stacionārās stacijas, 2 ūdens stacijas un 1 gaisa mobilo staciju), kā arī vienas jaunas stacijas izvietojumu. Modernizācija tiek veikta, nodrošinot stacijas detektoru nomaiņu ar jauniem un konkrētam reģionam pielāgotiem detektoriem, datu reģistrēšanas ierīci un tās vadības programmatūru, datu apmaiņas modemu un elektroenerģijas barošanas sistēmu, kā arī citu komponentu modernizāciju.

Radiācijas monitoringa staciju sistēmas modernizācijas darbi tika uzsākti 2024. gada novembrī un turpināsies 2025. gadā. Radiācijas monitoringa staciju sistēmas modernizācija tiek īstenota trīs posmos – katrā posmā modernizējot ne mazāk kā 7 monitoringa sistēmas stacijas un nodrošinot radiācijas monitoringa nepārtrauktību Latvijas teritorijā:

1. posms: Ķekava (ūdens stacija), Saldus (tika izvietota jauna stacija), Dagda (tika pārvietota stacija no Daugavpils, kurā atradās 2 stacijas), Ventspils, Silene, Valmiera, Rūjiena, Medumi;
2. posms: Krāslava (ūdens stacija), Jelgava, Daugavpils, Rēzekne, Salacgrīva, Baldone-2, Liepāja, Baldone-1, Madona;
3. posms: Rīga (pārvietojamā stacija), Talsi, Demene, Balvi, Rīga, Salaspils, Rucava.

4) Operatori

Ar mērķi izvērtēt radiācijas drošības zināšanu pašvērtējumu un informācijas pieejamību radiācijas drošības jomā 2024. gadā tika atkārtota aptauja operatoriem, kas veic darbības ar jonizējošā starojuma avotiem. Tika sasniegti vairāk nekā 300 respondenti. Aptaujas rezultāti tika salīdzināti ar 2021. gadā iegūtajiem rezultātiem. Rezultāti apstiprina, ka izdevies sasniegt

Vides politikas pamatnostādnēs 2021–2027. gadam noteikto rezultatīvo rādītāju 2024. gadam, kas paredz par 5% paaugstinātu operatoru izpratnes līmeni par radiācijas drošības kultūru. Aptaujas rezultāti pieejami Dienesta mājaslapā: <https://www.vvd.gov.lv/lv/informativie-materiali#sabiedriskas-domas-aptaujas-par-zinasanam-un-informacijas-pieejamibu-radiacijas-drosibas-joma>.

RDC izstrādājis vadlīnijas operatoriem par objektu atbrīvošanu no valsts uzraudzības radiācijas drošības jomā.

Medicīniskās apstarošanas jomā veikta operatoru aptauja par neplānotas apstarošanas vai radiācijas negadījumu reģistrēšanu un ziņošanu, kuras rezultāti pārrunāti darba grupā un kopsavilkums pieejams Dienesta mājaslapā: <https://www.vvd.gov.lv/lv/vadlinijas-mediciniskaja-apstarosana#kopsavilkums-par-2024-gada-veikto-arstniecibas-iestazu-aptauju-par-nejausas-vai-neparedzetas-mediciniskas-apstarosanas-registresanu-un-analizi>.

Balstoties uz operatoru sniegtajiem datiem, sadarbībā ar Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrību izstrādāti nacionālie diagnostikas standartlīmeņi rentgenogrāfijā un datortomogrāfijā pediatrijai un kodolmedicīnā (LVAF projekta Nr. 1-08/ 81/2023 ietvaros).

Turpinot 2023. gadā kopīgi ar medicīnas jomas asociācijām aktualizēto jautājumu par individuālo aizsarglīdzekļu lietošanu pacientiem radiodiagnostiskajās manipulācijās, 2024. gadā tika publicēti informatīvie materiāli (pieejami Dienesta mājaslapā: <https://www.vvd.gov.lv/lv/vadlinijas-mediciniskaja-apstarosana#informativie-materiali-par-individualo-aizsardzibas-lidzeklu-lietosanu-pacientiem-arstniecibas-iestades>).

5) Starptautiskā sadarbība

RDC koordinēja trīs SAEA nacionālo projektu uzsākšanu un īstenošanu, no kuriem viens ir RDC projekts par kvalitātes vadības sistēmas pilnveidošanu un radiācijas avāriju pārvaldības, radiācijas drošības infrastruktūras un radioaktīvo atkritumu pārvaldības starpposma starptautisko novērtējumu (LAT9017, "Improving the Regulatory Infrastructure Through the Development of an Integrated Management System" ("Radiācijas drošības infrastruktūras kvalitātes vadības sistēmas pilnveidošana")). Tāpat RDC nodrošināja trīs SAEA nacionālo projektu ieceri 2026.–2027. gadam (VSIA "Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas", RDC un SIA "Liepājas reģionālā slimnīca") virzību, saņemot SAEA atbalstu projektu tālākai virzībai un detalizēta dizaina izstrādei. RDC apstrādāja informāciju par vairāk nekā 280 SAEA un citu starptautisko organizāciju organizētajiem pasākumiem, kā arī pieteica dalībai 139 Latvijas pārstāvjus 102 starptautiskajos pasākumos.

2.3. DEPOZĪTA SISTĒMA

Turpināta dzērienu iepakojuma depozīta sistēmas uzraudzība, tās pieejamības un efektivitātes izvērtēšana. Sistēma izveidojusies par vienu no nozīmīgākajiem aprites ekonomikas instrumentiem Latvijā, veicinot augstu sabiedrības iesaisti un nodrošinot ievērojamu dzērienu iepakojuma savākšanas apjomu. Tāpat panākta pilnīga tirgotāju iesaiste, sasniedzot 100 % pārklājumu visās normatīvajos aktos noteiktajās tirdzniecības vietās.

Veiksmīgi turpināta atkārtoti lietojamā depozīta stikla iepakojuma apsaimniekošana, nodrošinot tā efektīvu apriti starp ražotājiem un tirgotājiem, kā arī veicinot ilgtspējīgāku resursu izmantošanu. Sistēmas efektivitāti apliecina tas, ka ražotāji iepakojuma vajadzībām arvien retāk iepērk jaunus atkārtoti lietojamus stikla iepakojumus – lielākais apgrozībā nepieciešamais apjoms tiek nodrošināts ar jau esošo, aprītē cirkulējošo depozīta iepakojumu. Tas būtiski samazina gan resursu patēriņu, gan ražošanas un loģistikas ietekmi uz vidi.

Lai uzlabotu iedzīvotāju piekļuvi depozīta nodošanas punktiem, 2024. gadā būtiski paplašināts taromātu tīkls – no sistēmas darbības sākuma periodā esošajiem 836 līdz 1160 taromātiem 2024. gada nogalē. Tostarp uzstādīti vairāki beramtaromāti, kas būtiski atvieglo lielāku iepakojuma apjomu nodošanu, kā arī ieviests "Dižtaromāts" – Baltijā jaudīgākais depozīta pieņemšanas punkts ar spēju apkalpot līdz pat 1000 iepakojumiem vienlaikus. Šis taromāts uzstādīts Rīgā, Mežciemā, un ir īpaši piemērots gan māsaimniecībām ar lielākiem apjomiem, gan uzņēmumiem.



Svarīgs solis veikts arī digitālo norēķinu attīstībā – turpināta iespēju paplašināšana saņemt depozīta maksu tieši bankas kontā, tādējādi padarot sistēmu ērtāku un pieejamāku dažādām sabiedrības grupām.

Depozīta sistēmā nodoto iepakojumu skaits ir pieaudzis gandrīz divtik – no 228,4 miljoniem 2022. gadā līdz 435,4 miljoniem 2024. gadā. Šis rādītājs apliecina iedzīvotāju augošo motivāciju iesaistīties sistēmā, kā arī norāda uz uzlabotu loģistiku un nodošanas infrastruktūru visā valstī.

Latvijas pieredze depozīta sistēmas ieviešanā un pārvaldībā guvusi arī starptautisku ievērību – 2024. gadā Dienests organizēja vairākas tikšanās ar Francijas un Velsas vides pārstāvjiem. Šo vizīšu laikā tika sniegta praktiska informācija un ieteikumi par Latvijas sistēmas darbības principiem, normatīvā regulējuma piemērošanu un kontroles niansēm, kas varētu kalpot kā atbalsts šo valstu depozīta sistēmu izstrādē.



2.4. DIENESTA INFORMĀCIJAS SISTĒMU UN DIGITĀLO RISINĀJUMU ATTĪSTĪBA

2024. gads Dienestam IT jomā ir bijis būtisku uzlabojumu gads. Gan iekšējo procesu optimizācija, gan pakalpojumu pieejamības uzlabošana ārējiem klientiem ir pierādījusi Dienesta stratēģijas nozīmīgumu un tās efektivitāti. Mērķtiecīga sadarbība starp VVD Informācijas sistēmu attīstības daļu un citām struktūrvienībām ļāva īstenot vairākus nozīmīgus attīstības projektus, kas sekmēja Dienesta digitālo pārveidi un iestādes spēju reaģēt uz mainīgajām sabiedrības un Dienesta vajadzībām.

Zemāk apkopotie projektu rezultāti apliecina Dienesta spēju būt par mūsdienīgu, tehnoloģiski attīstītu iestādi, kas spēj sniegt efektīvus un drošus pakalpojumus gan iestādes darbiniekiem, gan sabiedrībai kopumā.

Dienests 2024. gadā Latvijas atvērto datu portālā publicēja jaunu datu kopu – “Dabas resursu lietošanas atļaujas”.

Turpināts darbs pie 2023. gadā izstrādātās mobilās lietotnes Pārbaudes lapu aizpildīšanai objektā. Veikti uzlabojumi, lai veicinātu lietotnes izmantošanas ērtību. Mobilo lietotni inspektori sākuši izmanto ikdienas darbā, veicot pārbaudes objektā.

2024. gadā pabeigts darbs pie Piesārņojuma pārvaldības informācijas sistēmas izveides Norvēģijas finanšu instrumenta finansētajā projektā “Piesārņoto vietu pārvaldības modeļa digitālā transformācija”. Projekta īstenošanas laiks 10.03.2022. – 09.03.2024. ar kopējo finansējumu 1 099 386 EUR.

Projekta “Valsts nodevu maksājumu pārvaldība IS Tulpe, 1. posms” ietvaros tika nodrošinātas būtiskas izmaiņas, arī samazinot administratīvo slogu:

- visu Dienesta saņemto iesniegumu, kas saistīti ar nepieciešamību veikt valsts nodevumu maksājumu, sasaiste strukturētā veidā ar veiktajiem nodevu maksājumiem;
- automātiska kontrole par saņemto maksājumu esamību Valsts kases kontos;
- maksājumu atgriešanas uzskaitē,
- papildināta integrācija ar Valsts kasi, nodrošinot Dienesta darbiniekiem kontrolēt nodevu kontā esošos izejošos maksājumus.

Projekta “Ražotāju atbildības sistēmas attīstība” ietvaros, tika nodrošināta nodrošināti aktuāli, MK noteikumu grozījumu prasībām atbilstoši pakalpojumi, gan plānu iesniegšanai, gan pārskatu iesniegšanai:

- Dienesta e-pakalpojumu portālā tika papildināti e-pakalpojumi “Izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas sistēma” un “Izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanas sistēmas īstenošana” ar ziņošanas iespējām par salabotā koka iepakojuma informāciju. (Grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 480 “Noteikumi par atbrīvojuma piemērošanu no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem”);

- Dienesta e-pakalpojumu portālā tika izstrādāti divi jaunu e-pakalpojumi par depozīta sistēmu "Depozīta iepakojuma apsaimniekošanas sistēma" un "Depozīta iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas īstenošana";
- Dienesta e-pakalpojumu portālā tika papildināts e-pakalpojums "Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas īstenošana" (atbilstoši grozījumiem 28.01.2021. MK noteikumos Nr.64, kas nosaka, ka EEI sagatavošana atkārtotai izmantošanai uzskatāma kā pārstrādes darbība un to ieskaita kopējos mērķrādītājos);
- Visos RAS e-pakalpojumos veiktas būtiskas izmaiņas atkritumu apsaimniekošanas reģionu sarakstā, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 301 (13.06.2023.) "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem".

Dienesta e-pakalpojumu portālā ieviests jauns e-pakalpojums «Atkritumu pieņemšanas vietu aktualizēšana», lai nodrošinātu atkritumu apsaimniekotājiem iespēju aktualizēt un pievienot informāciju par atkritumu pieņemšanas vietām.

Projekta "Dienesta iekšējās kontroles uzlabošana" ietvaros Dienesta IS resursos tika ieviests papildu process kontroles pasākumos, kuros inspektori veic klientu darbības pārbaudi atbilstoši izsniegto atļauju nosacījumiem. Projekta rezultātā tiek novērsta negodprātīgas rīcības iespējamība.

Projekta "Būvprojektu skaņošanas procesa digitālā transformācija" ietvaros Dienesta IS tika izstrādāts jauns modulis "Būvprojektu pārbaude", kurā automātiski no BIS tiek saņemti būvprojektu saskaņošanas iesniegumi un sagatavota būvprojekta pārbaudes lapa. Projekta rezultātā tiek nodrošināta strukturēta būvprojekta pārbaude, iekšējā saskaņošana, lai pieņemtu būvi ekspluatācijā.

Projekta "Tehnisko noteikumu izsniegšanas un kontroles digitālā transformācija" ietvaros tika izstrādāti un ieviesti uzlabojumi Dienesta informācijas sistēmu resursos, veicinot tehnisko noteikumu izsniegšanas un pārbaudes procesa digitālo transformāciju. Uzlabojumi ietver integrāciju ar Būvniecības informācijas sistēmā saņemto tehnisko noteikumu iesniegumu apstrādi Dienesta IS, kā arī tehniskajos noteikumos izvirzīto nosacījumu automātisku iekļaušanu Dienesta inspektoru veicamajās pārbaudēs.

Projekta "VVD reģistra vietnes <https://registri.vvd.gov.lv/> attīstība" ietvaros dabas resursu nodokļa kalkulatorā "DRN kalkulators sadedzināšanas iekārtām par vides piesārņošanu" sadedzināšanas iekārtām par vides piesārņošanu ir [izstrādāta jauna funkcija vielu piesārņojuma kopsummas aprēķinam \(no visiem kurināmā veidiem\)](#). Projekta rezultātā, pārbaudot statistikas pārskatus, nav jāveic manuāli aprēķini, lai iegūtu kopējo vides piesārņojumu tonnās, ja tiek lietoti vairāki kurināmā veidi.

Projekta "Pārskatu par darbībām ar jonizējošo starojumu avotiem automatizācija" ietvaros modernizēti 3 Dienesta e-pakalpojumi, kas paredzēti pārskatu iesniegšanai par darbībām ar jonizējošo starojumu avotiem. Projekta rezultātā gan Dienestā samazināts administratīvais slogs, nodrošinot iekšējās darba plūsmas digitālo transformāciju un automātisku iesniegto pārskatu pārbaudi, gan klientiem nodrošināta ērta un vienkārša pakalpojumu lietošana.

3 DIENESTA SNIEGTIE PUBLISKIE PAKALPOJUMI

Visvairāk 2024. gadā izsniegtās atļaujas/ dokumenti	<table><tr><th>Pakalpojuma veids</th></tr><tr><td>Tehniskie noteikumi </td></tr><tr><td>Būvprojektu saskaņošana </td></tr><tr><td>Zemes dziju izmantošanas licences derīgo izrakstu pases, limiti </td></tr><tr><td>C kategorijas piesārņojošās darbības reģistrācija </td></tr><tr><td>Ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums </td></tr><tr><td>A un B atļaujas piesārņojošai darbībai </td></tr><tr><td>Atļauja atkritumu apsaimniekošanai </td></tr><tr><td>Licences un reģistrācijas apliecības darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem </td></tr><tr><td>Izsniegti nosacījumi, atzinumi pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem </td></tr><tr><td>Ūdens resursu lietošanas atļaujas </td></tr></table>	Pakalpojuma veids	Tehniskie noteikumi 	Būvprojektu saskaņošana 	Zemes dziju izmantošanas licences derīgo izrakstu pases, limiti 	C kategorijas piesārņojošās darbības reģistrācija 	Ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums 	A un B atļaujas piesārņojošai darbībai 	Atļauja atkritumu apsaimniekošanai 	Licences un reģistrācijas apliecības darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem 	Izsniegti nosacījumi, atzinumi pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem 	Ūdens resursu lietošanas atļaujas 	Kopējais skaits (izsniegts+grozīts) <table><tr><td>1999</td></tr><tr><td>1112</td></tr><tr><td>591</td></tr><tr><td>595</td></tr><tr><td>396</td></tr><tr><td>476</td></tr><tr><td>221</td></tr><tr><td>374</td></tr><tr><td>392</td></tr><tr><td>150</td></tr></table>	1999	1112	591	595	396	476	221	374	392	150
Pakalpojuma veids																							
Tehniskie noteikumi 																							
Būvprojektu saskaņošana 																							
Zemes dziju izmantošanas licences derīgo izrakstu pases, limiti 																							
C kategorijas piesārņojošās darbības reģistrācija 																							
Ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums 																							
A un B atļaujas piesārņojošai darbībai 																							
Atļauja atkritumu apsaimniekošanai 																							
Licences un reģistrācijas apliecības darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem 																							
Izsniegti nosacījumi, atzinumi pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem 																							
Ūdens resursu lietošanas atļaujas 																							
1999																							
1112																							
591																							
595																							
396																							
476																							
221																							
374																							
392																							
150																							
Kopumā 2024. gadā sniegti <u>11 635</u> pakalpojumi																							

PILNVEIDOTI UN IZVEIDOTI JAUNI E-PAKALPOJUMI

Pilnveidots e-pakalpojums ikgadējo pārskatu iesniegšanai par izmaiņām darbībās ar jonizējošā starojuma avotiem, lai mazinātu slogu pārskata aizpildīšanā un nodrošinātu aizpildītās informācijas kvalitāti. E-pakalpojumā ieviesta arī automātiska kontrole norādītajiem datumiem jonizējošā starojuma avotu regulārajām pārbaudēm, darbinieku radiācijas drošības kursiem un obligtajām veselības pārbaudēm, u.c.

Dienesta e-pakalpojumu portālā tika papildināts e-pakalpojums "Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas īstenošana".

Visos RAS e-pakalpojumos veiktas būtiskas izmaiņas atkritumu apsaimniekošanas reģionu sarakstā, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 301 (13.06.2023.) "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem".

Ieviests jauns e-pakalpojums «Atkritumu pieņemšanas vietu aktualizēšana», lai nodrošinātu atkritumu apsaimniekotājiem iespēju aktualizēt un pievienot informāciju par atkritumu pieņemšanas vietām.

LIFE projekta "Waste To Resources IP" ietvaros ir izstrādāti divi jauni e-pakalpojumi, kas būtiski atvieglo depozīta iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas administrēšanu:

1. **"Depozīta iepakojuma apsaimniekošanas sistēma"** – depozīta iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas apsaimniekošanas plāna grozījumiem;
2. **"Depozīta iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas īstenošana"** – depozīta iepakojuma apsaimniekošanas pārskatu iesniegšanai.

Abi e-pakalpojumi kopš 2024. gada oktobra sākuma ieviesti Dienesta informācijas sistēmas "TULPE".

E-pakalpojumu ieviešanas galvenais mērķis ir samazināt administratīvo slogu, nodrošināt ērtāku informācijas iesniegšanu un optimizēt datu apstrādi. Centralizēta datu glabāšana un automātiska to validācija nodrošina augstu datu precizitāti un pieejamību, vienlaikus samazinot kļūdu iespējamību.

Jaunie e-pakalpojumi ir integrēti ar citām sistēmām, piemēram, sistēma ielasa datus no Uzņēmumu reģistra, automātiski nodod informāciju Valsts ieņēmumu dienestam par piemērotajiem atbrīvojumiem no dabas resursu nodokļa samaksas, kā arī savienoti ar Dienesta izsniegto piesārņojošo darbību Atļauju moduli, nodrošinot automatizētu datu ielasi no depozīta sistēmā iesaistīto apsaimniekotāju (operatoru) atļaujām.



Šie jaunie e-pakalpojumi ir būtisks solis ceļā uz administratīvā sloga samazināšanu, lai optimizētu darba procesus un nodrošinātu precīzu datu apstrādi. No manuālas datu ievades uz elektronisku datu apstrādi – sperts vēl viens būtisks solis digitalizācijas virzienā.

Dienesta e-pakalpojumu portālā ieviests jauns e-pakalpojums **«Atkritumu pieņemšanas vietu aktualizēšana»**, lai nodrošinātu atkritumu apsaimniekotājiem iespēju aktualizēt un pievienot informāciju par atkritumu pieņemšanas vietām.

4 SADARBĪBA DIENESTA FUNKCIJU EFEKTĪVAI NODROŠINĀŠANAI

4.1. SADARBĪBA AR NVO

- Sadarbībā ar biedrību "Mazās hidroenerģētikas asociācija" īstenots Latvijas vides aizsardzības fonda projekts **"Vides prasību ievērošana mazo hidroelektrostaciju darbībā. Problemātika, iespējamie risinājumi"**, veicinot sadarbību ar asociācijas biedriem un nostiprinot viņu izpratni par normatīvo aktu prasībām un to piemērošanu HES darbībā.
- Organizēts seminārs **"Fotoelementu paneļi – dabas resursu nodokļa objekts"**. Seminārā piedalījās nevalstiskās organizācijas un biedrības, kuru darbības joma ir saistīta ar fotoelementu paneļu realizāciju un izmantošanu, kā arī ražotāju paplašinātās atbildības sistēmas, kas nodrošina to apsaimniekošanu. Semināru apmeklēja uzņēmumi, kas ieved un realizē vai izmanto savai saimnieciskajai darbībai fotoelementu paneļus, invertorus un akumulatorus fotoelementu paneļu saražotās strāvas uzkrāšanai.
- Ar nolūku uzlabot atkritumu apsaimniekošanas jomu, tajā skaitā identificēt nelegālus atkritumu apsaimniekotājus, kas veic neatļautas darbības ar būvniecības atkritumiem, Dienests un Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija (LASUA) parakstījusi sadarbības memorandu.



LASUA un Dienesta ciešāka sadarbība paredz uzņēmēju un publiskā sektora apvienošanos vienotam mērķim – uzlabotai atkritumu apsaimniekošanas sistēmai, kas atbalsta aprites ekonomikas principus, kur būvniecības atkritumi tiek izmantoti jaunu materiālu ražošanā, tādējādi radot ekonomiskos ieguvumus un samazinot atkritumu apglabāšanas izmaksas. Sadarbības memoranda noslēgšana ir nozīmīgs solis vides piesārņojuma mazināšanā un resursu ilgtspējīgā izmantošanā.

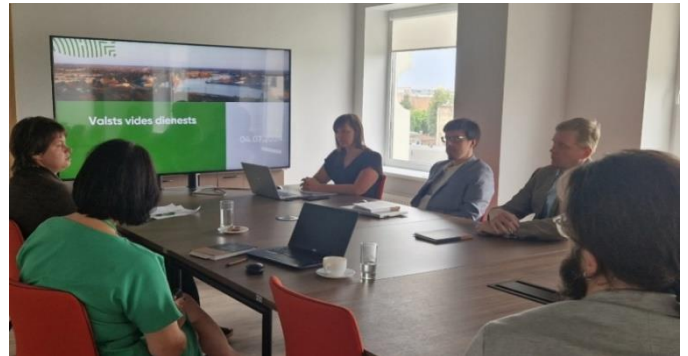
4.2. STARPINSTITŪCIJU SADARBĪBA

Dienesta eksperti aizvadījuši vairākas nozīmīgas starpinstitūciju sanāksmes.

- Ar mērķi stiprināt vides noziegumu izmeklēšanu, īpašu uzmanību pievēršot dabas resursu ieguves un izmantošanas pārkāpumiem, Dienests tikās ar Valsts policijas un Latvijas

Republikas prokuratūras pārstāvjiem. Tikšanās dalībnieki **dalījās labās prakses piemēros nodarītā kaitējuma noteikšanā, ka arī pārrunāja turpmākos procesu attīstības mehānismus.** Sanāksmē panākta vienošanās par turpmāku regulāru sadarbības pasākumu organizēšanu.

- Savukārt pieredzes apmaiņas seminārā Dienests tikās ar Valsts meža dienesta (VMD) pārstāvjiem, lai pārrunātu jautājumus **par informāciju sistēmu attīstību, interaktīvu rīku izstrādi un to izmantošanu ikdienas darbā.**



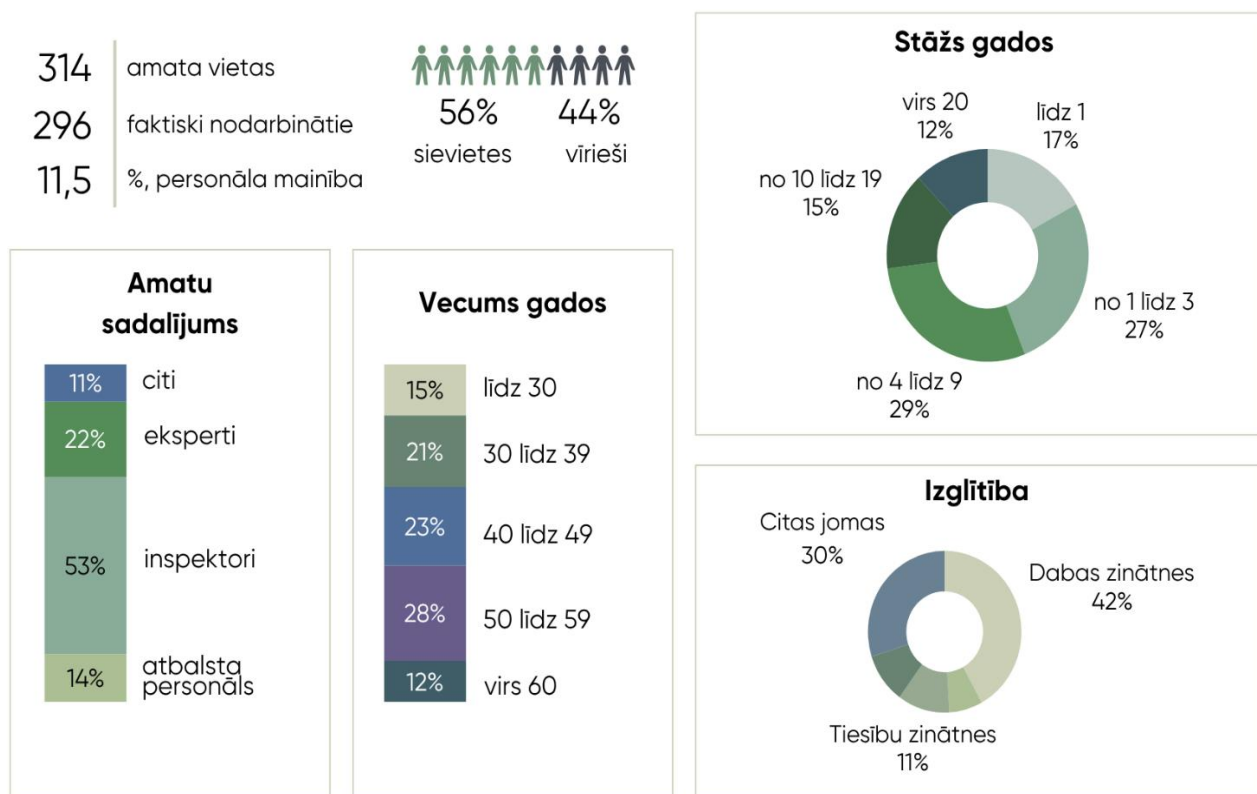
VMD dalījās pieredzē un zināšanās par informācijas sistēmas pārveidi ģeotelpisko datu veidā, savukārt Dienests demonstrēja iespējas programmēt aplikācijas ar R jeb programmēšanas valodu un demonstrēja tās praktisko pielietojumu uzdevumu pildīšanā.

- Starptautiskā atomenerģijas aģentūra sadarbībā ar Pārtikas un veterināro dienestu un Dienesta Radiācijas drošības centru organizēja semināru par radioaktīvā piesārņojuma izvērtēšanu. Semināra laikā dalībniekiem bija iespēja uzzināt vairāk par radionuklīdu noteikšanas metodēm, kā arī par radioaktīvā piesārņojuma rezultātu izvērtēšanu ūdens, gaisa, augsnes, sedimentu, augu un dažādu produktu paraugos. Seminārā ar pieredzi dalījās profesors Xiaolin Hou no Lanžou (Lanzhou) Universitātes Kodolzinātņu un tehnoloģiju institūta (Ķīna).



5 PERSONĀLS

Amata vietu skaits Dienestā bija 314 amata vietas, no kurām 252 ierēdņa un 62 darbinieku amata vietas, kā arī ārštata projektu komanda ar 8 amata vietām. Nodibinātas valsts civildienesta attiecības un darba tiesiskās attiecības ar 39 darbiniekiem, savukārt izbeigtas ar 34 darbiniekiem. Vidēji nodarbināti 296 darbinieki, vakanto amata vietu skaits 5,81% no kopējā amatu vietu skaita.



Darbinieku mainība samazinājās līdz 11,50%. 2023. gadā tā bija 17%, kas lielā mērā skaidrojama ar iestādes funkciju un departamentu centralizāciju. Uzlabojās situācija attiecībā uz darbinieku īpatsvaru, kuri pārtrauc nodarbinātības attiecības 9 mēnešu laikā pēc to uzsākšanas: 2023. gadā šis rādītājs bija 38%, 2024. gadā samazinājās līdz 28%.

Personāla sadalījums pa jomām: 14% atbalsta personāls, piemēram, lietveži, juristi, iepirkumu speciālisti, personāla speciālisti u.tml., 53% inspektori, 22% eksperti, 8% citi, 3% projektu ieviesēji. Attiecīgi aptuveni 82% darbinieku Dienestā ir pamatfunkciju veicēji un 18% veic atbalstošās vai papildus funkcijas. 2024. gada beigās Dienestā bija nodarbinātas 296 personas, ievērojama darbinieku daļa strādā četrus un vairāk gadu.

2024. gada beigās darbinieku stāžs Dienestā bija 19% līdz 1 gadam, 27% no 1 līdz 3 gadiem, 29% no 4 līdz 9 gadiem, 15% no 10 līdz 19 gadiem, 12% vairāk nekā 20 gadi. No visiem Dienesta darbiniekiem 56% ir sievietes un 44% vīrieši. Darbinieku vidējais vecums ir 45 gadi. 12% personāla nav vecāki par 30 gadiem, 28% personāla ir vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 23% personāla ir vecumā no 40 līdz 49 gadiem, 21% personāla ir vecumā no 50 līdz 59 gadiem un 15% personāla ir vecumā no 60 gadiem un vairāk.

2024. gadā Dienestā 89% strādājošo ir ar augstāko izglītību, 5% ar pirmā līmeņa augstāko izglītību un 6% ar vidējo vai vidējo-profesionālo izglītību. Dienesta darbinieku izglītība pa jomām: dabas zinātnes (ķīmija, bioloģija, ģeogrāfija, vides zinātne, hidroloģija) – 42%, tiesību zinātnes – 11%, vadības zinātnes – 10%, inženierzinātnes – 7%, izglītība citās jomās – 30% darbinieku.

5.1. DARBINIEKU ZINĀŠANU UN IEMAŅU PILNVEIDOŠANA

Turpinot pilnveidot darbinieku zināšanas un iemaņas, 2024. gadā organizētas mācības gan darbinieku profesionālo, gan vispārējo prasmju attīstībai.

Darbinieki padziļināti apguvuši tādas ar vides aizsardzības jomu saistītas tēmas kā rūpniecisko avāriju augsta riska objektu kontrole, stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu vērtēšana, zemes dziļu izmantošanas kontroles aktualitātes, u.c. Tāpat arī rīkotas mācības vadītājiem komunikācijas jomā un Atļauju pārvaldes ekspertu izglītošana sadarbības prasmju attīstībai, lai uzlabotu dienesta veiktspēju. Dažādos iekšējos mācību un pieredzes apmaiņas pasākumos uzlabotas inspektoru prasmes par dabas resursu nodokļa un citu pārskatu aizpildīšanu, par rīcības algoritmu smagu zvejas pārkāpumu gadījumā, par emisijas aprēķiniem dažādiem kurināmā veidiem, kā arī citiem tematiem.

2024. gadā vismaz vienā mācību pasākumā piedalījušies aptuveni 200 darbinieki. Tāpat ir turpinātas Jauno darbinieku dienas, kurās jaunie kolēģi iepazīstināti ar Dienesta vadību un struktūrvienību vadītājiem, iestādes vērtībām, stratēģiskajām prioritātēm un uzdevumiem, lai atvieglotu jauno kolēģu ikdienu, uzsākot darba gaitas. 2024. gadā jauno darbinieku dienās vides sargu darbā ievadīti 35 darbinieki.

5.2. PAVEIKTAIS VIDES UN ORGANIZĀCIJAS ILGTSPĒJAI

- Ar Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) atbalstu 2024. gada 1. martā uzsākts projekts **"Zvejas kontroles pārvaldības un attīstības centra modernizācija"**, kura īstenošana turpināsies līdz 2025. gada 1. jūlijam.

Projekta mērķis ir nodrošināt mūsdienu tehnoloģiskajām un energoefektivitātes prasībām atbilstošu, ilgtspējīgu zvejas kontroles infrastruktūru, lai īstenotu zvejas uzraudzību un kontroli atbilstoši Kopējās zivsaimniecības politikas nostādnēm un Latvijas Nacionālajai jūras zvejas kontroles programmai 2021.–2027. gadam. Projekta rezultātā tiks atjaunota un modernizēta infrastruktūra Voleru ielā 4, Rīgā, Valsts vides dienesta funkciju nodrošināšanai. Projekta ietvaros tiek enerģētiski un ergonomiski efektīvi pārplānotas, pārbūvētas un iekārtotas zvejas kontroles inspektoru darba telpas un palīgtelpas atbilstoši funkcijām, tiek veikts administratīvās ēkas Voleru ielā 4, Rīgā kosmētiskais remonts, inženiertiklu nomaiņa/izbūve, saules paneļu uzstādīšana, ēkas fasādes remonts, jumta siltināšana, logu un durvju nomaiņa un aprīkojuma/iekārtu uzstādīšana. Kā arī paredzēti ārtelpas izbūves darbi – teritorijas apgaismojuma izbūve, videonovērošanas sistēmas uzstādīšana, stāvlaukuma izbūve, paredzot lietus ūdens kanalizācijas sistēmas izbūvi. Kopējais projekta finansējums – 1 917 269.20 EUR.

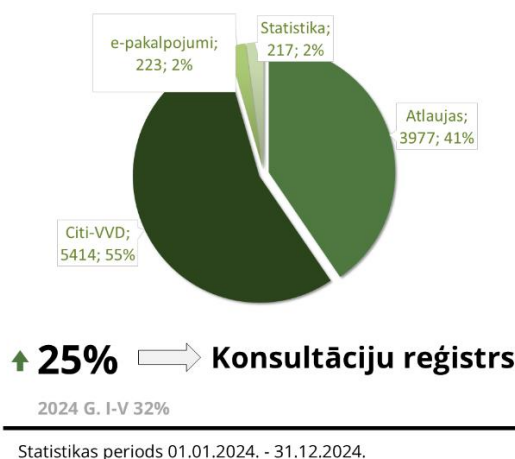
- Dienesta struktūrā, ar 2024. gada 1. janvāri, notikušas izmaiņas – apvienoti un ar vienotu vadības komandu, darbojās Kurzemes un Zemgales reģionālā vides pārvalde. Restrukturizācijas rezultātā Dienesta darbu turpina Dienvidrietumu reģionālā vides pārvalde, kuras vadītāja amatu ieņēma līdzšinējais Zemgales reģionālās vides pārvaldes direktors Hardijs Verbelis.



Nepārtraukta organizācijas attīstība, kas balstās uz profesionāliem un uz rezultātu orientētiem darbiniekiem, ir viena no Dienesta stratēģiskajām prioritātēm, kas tiek īstenota, pilnveidojot un stiprinot Dienesta struktūrvienības un to savstarpējo sadarbību, veicinot vienotu pieeju vides kontrolē un efektīvu savstarpējo sadarbību.

- Darbu veiksmīgi turpina Dienesta izveidotais zvanu centrs, kur iedzīvotāji un klienti, zvanot uz tālruni + 371 67084200, var ātri un ērti noskaidrot atbildes uz sev interesējošiem jautājumiem par Dienesta pakalpojumiem. Par vides pārkāpumiem, tāpat kā iepriekš, iedzīvotāji var ziņot arī uz Vides SOS tālruni 26338800.

ZVANU CENTRS 2024



9831 zvani

03:12 sarunas vid. ilgums



115 h – Zvanu centrs

525:54:38 VVD kopā

Īstenots pakalpojuma pilnveides plāns

Dienests aktīvi īstenoja pakalpojumu pārvaldības politikas uzdevumus, balstoties uz politikas plānošanas dokumentu "Pakalpojumu vides pilnveides plāns 2024.–2027. gadam". Tika veikta Dienesta sniegto pakalpojumu portfolio optimizācija, izvērtējot esošos pakalpojumus. Vienlaikus tika uzsākts darbs pie katra pakalpojuma detalizētas analīzes, lai izstrādātu individuālus pilnveides plānus, nodrošinot efektīvāku un kvalitatīvāku pakalpojumu sniegšanu.

2025. gadā Dienests turpinās īstenot pasākumus pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai saskaņā ar aktualizēto pakalpojumu politiku.

- Sagatavoti un iesniegti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos ar mērķi samazināt administratīvo slogu.

Priekšlikumos iekļauta dažādu atskaišu iesniegšanas optimizācija, paredzēto darbību, kurām nav būtiska ietekme uz vidi izvērtēšana, kurām nebūtu veicams sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums vai izsniegti tehniskie noteikumi, normatīvajā aktā objektu pārbaužu skaita nenoteikšana.

6 KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

6.1. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IZGLĪTOŠANA



Bez tabu / Rubrika "Toreiz un tagad" 29.jūlijā



Dienas Ziņas / Tagad par izsmēķu apsaimniekoša cigarešu ražotājs 18:02



Dienests turpināja aizsākto darbu, informējot un izglītojot sabiedrību par tā kompetencē esošiem jautājumiem – vides aizsardzības, radiācijas drošības, kodoldrošības un dabas resursu izmantošanas jomās.



Regulāri sagatavota un plašsaziņas līdzekļos izplatīta informācija par Dienesta aktualitātēm, kā arī organizēti publicitātes pasākumi – intervijas radio un televīzijā, ekspertu viedokļi rakstošajos medijos un preses konferences.

Tāpat informācija ievietota Dienesta tīmekļa vietnē www.vvd.gov.lv, kur apmeklētājiem ir iespēja ērtāk un drošāk iegūt dažādu informāciju par Dienesta kompetencē esošajiem jautājumiem, izmantojot gan datoru, gan mobilās ierīces.

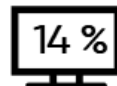
VVD ziņu saturs
medijos
atspoguļots
4 278 reizes

**65 preses
relīzes**

2023. gadā 44



50 % tiešsaistes mediji [2125]



14 % TV, RADIO [599]



15 % laikraksti, žurnāli [666]



21 % ziņu aģentūras [888]

Dienests piedalījās dažādos pasākumos un aktivitātēs:

- Starptautiskajā lauksaimniecības izstādē "Pavasaris" Rāmavā, vides aizsardzības jautājumos konsultēja izstādes apmeklētājus.
- Bija daļa no jauniešu iespēju festivāla "KOPUMS", Līvānos, kura ietvaros iepazīstināja festivāla apmeklētājus ar vides sargiem pieejamajiem rīkiem, un stāstīja kā ikviens, izmantojot publiski pieejamu informāciju, var palīdzēt vides aizsardzībā!
- Vides dienās iepazīstināja Dienvidlatgales skolēnus par radiācijas drošības un atkritumu apsaimniekošanas jautājumiem.



6.2. POZITĪVĀ PIEMĒRA POPULARIZĒŠANA – "ZAĻĀ IZCILĪBAS BALVA"

Atzīmējot Pasaules vides dienu Latvijā, 5. jūnijā, svinīgā balvu pasniegšanas ceremonijā Dienests sveica desmit "Zaļā izcilība" balvas laureātus no visas Latvijas – uzņēmumus un sadarbības partneri, kas izcēlušies ar spēju visaugstākajā līmenī ievērot vides prasības un pēc savas iniciatīvas rīkojušies, lai samazinātu savas darbības ietekmi uz vidi. Kopš 2015. gada par izciliem sasniegumiem vides aizsardzībā, apbalvoti jau vairāk nekā 100 uzņēmumi un sadarbības partneri, arī šogad izcilības balvas pasniegtas videi draudzīgākajiem rūpniecības, atkritumu apsaimniekošanas, ūdenssaimniecības, enerģētikas un citu jomu pārstāvjiem.

Gada balvas vides aizsardzībā "Zaļā izcilība" 2024. gada laureāti:

- AS "Conexus Baltic Grid" - nominācijā "Zaļā izcilība enerģētikā" par efektīvu gaisa kvalitātes uzlabošanu un radīto gaisu piesārņojošo emisiju apjoma samazināšanu;
- SIA "Clean R" - nominācijā "Zaļā izcilības balva atkritumu apsaimniekošanā un pārstrādē" par efektīvu un vides aizsardzības prasībām atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmas ieviešanu un īstenošanu;
- AS "Balticovo" - nominācijā "Zaļā izcilības balva lauksaimniecībā" par jaunāko tehnoloģiju ieviešanu vides piesārņojuma mazināšanai;
- SIA "PEPI RER" - nominācijā "Zaļā izcilības balva ķīmiskajā rūpniecībā" par aprites ekonomikas principu īstenošanu rūpniecības procesos;
- AS "Talsu Piensaimnieks" - nominācijā "Zaļā izcilības balva pārtikas rūpniecībā" par videi draudzīgu notekūdeņu apsaimniekošanu;
- SIA "Bucher Municipal" - nominācijā "Zaļā izcilības balva apstrādes rūpniecībā" par nulles emisiju transportlīdzekļu ražošanu;
- SIA "Jelgavas ūdens" - nominācijā "Zaļā izcilības balva ūdenssaimniecības jomā" par inovatīvu tehnoloģiju ieviešanu notekūdeņu sistēmu uzraudzībā;
- SIA "ZAAO" - nominācijā "Zaļā izcilības balva atkritumu apsaimniekošanā" par vides mērķu īstenošanu atkritumu apsaimniekošanā;
- VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" - nominācijā "Zaļā izcilības balva radiācijas drošībā" par jonizējošā starojuma dozu optimizēšanu diagnostiskajos izmeklējumos;
- Cēsu novada pašvaldība - nominācijā "Zaļā izcilības balva par sadarbību" par veiksmīgu līdzdarbību vides aizsardzības jautājumu risināšanā.

6.3. SABIEDRĪBAS INFORMĒTĪBA PAR RADIĀCIJU

Turpināts uzraudzīt **radiācijas situāciju** saistībā ar **notikumiem Ukrainas kodolobjektos** militārā iebrukuma rezultātā.

- Dienests piedalījās darba devēju iniciatīvas **"Misija Nulle"** drošības festivālā **"Gatavība "X" stundai jeb civilā aizsardzība kā būtiska Misijas Nulle dalībnieku drošības sistēmas sastāvdaļa"**. Pasākuma mērķis bija tā dalībniekiem - darba devēju pārstāvjiem citam citu atbalstīt, daloties labajā praksē.

RDC iepazīstināja ar riskiem kodolavārijas un citu situāciju pārrobežu radioaktīvā piesārņojuma gadījumā, kādi ir būtiskie aizsardzības pasākumi iedzīvotājiem šādā situācijā un kas jāņem vērā darba devējiem,



ja darbiniekiem jāpilda pienākumi ārpus telpām pārrobežu radioaktīvā piesārņojuma gadījumā. Ziņa Dienesta mājaslapā: <https://www.vvd.gov.lv/lv/jaunums/valsts-vides-dienests-pedalijas-darba-deveju-iniciativas-misija-nulle-drosibas-entuziastu-festivala>.

- RDC piedalījās Rīgas domes iedzīvotāju informēšanas kampaņas ietvaros rīkotā semināru ciklā par civilo aizsardzību **"Rīgas civilās aizsardzības plāns – pārzini un līdzdarbojies!"**, kur sestajā praktiskajā seminārā informēja par radiācijas riskiem un to atpazīšanu, kā arī iedzīvotāju rīcību pārrobežu un radioaktīvā piesārņojuma gadījumā. Vairāk informācijas: https://www.riga.lv/lv/jaunums/aizvadits-civilas-aizsardzibas-seminars-iedzivotajiem-par-radiaciju-un-ricibu-kimiska-apdraudejuma-gadijuma?fbclid=IwY2xjawGMktxleHRuA2FlbQlXMAABHR08jyuh16mNQqa2_orn2EvhgLRr_mD2dHcyRTt-FWj0EIP831X5SuQqJkA_aem_WKEw9-mvrb6DDASHIbCVGQ.
- Arī 2024. gadā RDC turpināja piedalīties radiācijas drošības stundās skolās, informējot, kur Latvijā iedzīvotājiem iespējams sastapties ar radiāciju. RDC publicējis **materiālu vidusskolas skolēniem un skolotājiem par radiācijas drošību un jonizējošā starojuma avotiem Latvijā** (pieejams Dienesta mājaslapā: <https://www.vvd.gov.lv/lv/informativie-materiali#radiācijas-drošība-un-jonizējošā-starojuma-avoti-latvija-materials-skoleniem-un-skolotajiem>). Materiāls paredzēts izmantošanai ķīmijas, fizikas un dabaszinību stundās, lai skolēnus iepazīstinātu ar praktiskiem piemēriem, kur Latvijā sastopama radiācija un kā tiek uzraudzīta radiācijas drošība. RDC materiālu prezentēja Fizikas skolotāju asociācijas konferencē.

6.4. SABIEDRĪBAS IESAISTE VIDES AIZSARDZĪBĀ

OKC nodrošina vienotā zvanu centra darbību – pieņem zvanus uz tālruni +371 26338800 (24/7), kā arī nodrošina mobilās lietotnes Vides SOS darbību – saņem un izskata iesniegtos pieteikumus, tāpat iedzīvotāji var ziņot Dienestam par vides pārkāpumiem, rakstot uz e-pastu okc@vvd.gov.lv vai videssos@vvd.gov.lv, kā arī Dienesta Facebook (<https://www.facebook.com/videsdienests>) un X (@videsdienests) kontos.

Dienests, aizvadītajā 2024. gadā, saņēmis vairāk nekā 7700 iedzīvotāju ziņojumus par iespējamām vides prasību pārkāpumiem, tajā skaitā mobilajā lietotnē "Vides SOS", kurā ikviens ātri var paziņot Dienestam par pārkāpumiem pret vidi, saņemts par 13% vairāk ziņojumu nekā 2023. gadā, kas norāda par sabiedrības pieaugošo aktivitāti un atbildību vides aizsardzības jautājumos.

OPERATĪVAIS KOORDINĀCIJAS CENTRS

Piesārņojuma sūdzību pieteikumu pārvaldība
Avārijas situāciju koordinēšana

Kur un kam ziņot par vides pārkāpumiem?



Aplikācijā «Vides SOS»




VVD «Vides SOS»
tālrunis
+371 26 33 88 00
(24/7)



E-pastā
videssos@vvd.gov.lv
okc@vvd.gov.lv



Sociālo tīklu
vietnēs

Visaktīvāk iedzīvotāji ziņojuši Rīgā un Pierīgas teritorijā: Ādaži, Jūrmala, Ķekava, Mārupe, Ogre, Olaine, Ropaži, Salaspils un Sigulda, visbiežāk Dienestam saņemot informāciju par iespējamu neatļautu operatoru darbību, vides prasību neievērošanu un gaisa piesārņojumu.

Lietotnē "Vides SOS" aptuveni 64% no ziņojumiem bija saistīti ar vides piegružošanu, tostarp sadzīves atkritumiem, nolietotām riepām un būvniecības atkritumiem, kas liecina par neatļautu atkritumu izgāšanu kā nozīmīgu problēmu.

Gandrīz 21% ziņojumu tika nodoti Dienesta inspektoriem, bet pārējie tika nodoti atbilstoši kompetencei pašvaldībām un citiem sadarbības partneriem, kas nodrošina vides pārkāpumu novēršanu.

2024. gadā iedzīvotāji ir ziņojuši par dažādiem vides pārkāpumiem, zvanot uz Vides SOS tālruni 2684 reizi, Vides SOS mobilajā lietotnē ziņojot 4594 reizes un sūtot 486 e-pasta vēstules.



Sabiedrības iesaiste vides tīrības uzraudzībā pieaug,
VIDES SOS pusgada laikā ziņots par 15% biežāk nekā pērn



Valsts vides dienests



2024. gadā
vairāk nekā **7700**
ziņojumu par dažādiem
iespējamajiem vides pārkāpumiem

 **2684** zvanu

 **4594** Vides SOS ziņojumu

 **486** e-pasta vēstuļu

[Plašāk](#) par saņemtajiem iedzīvotāju ziņojumiem.

7 FINANŠU RESURSI UN DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI 2024. GADĀ

7.1. VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Valsts budžeta apakšprogrammas 23.01.00 „Valsts vides dienests” finansējuma izlietojums atspoguļots 1. tabulā. Dienesta īstenotās budžeta programmas un apakšprogrammas atspoguļotas 2. tabulā.

1. tabula. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (EUR)

Nr.p. k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	9 659 652	10 325 785	10 3227 61
1.1.	dotācijas	9 567 684	10 144 596	10 140 265
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	37 471	137 477	137 654
1.5.	valsts budžeta transferti	53 964	43 712	43 675
2.	izdevumi (kopā)	9 659 652	10 335 153	10 322 761

2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	8 526 567	9 152 390	9 152 388
2.1.1.	kārtējie izdevumi	8 526 567	9 152 390	9 152 388
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 133 085	1 182 763	1 170 373

2. tabula. Dienesta īstenotās budžeta programmas un apakšprogrammas

Kods	Programma	Apakšprogramma	Projektu skaits
21.00.00	Vides aizsardzības fonds		
21.13.00		Nozares vides projekti	5
23.00.00	Vides politikas īstenošana		
23.01.00		Valsts vides dienests	1
62.00.00	ERAF projektu un pasākumu īstenošana		
62.08.00		ERAF projekti (2021-2027)	1
66.00.00	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds (EJZAF)		
66.07.00		EJZF projekti (2021-2027)	1
66.07.00		EJZAF projekti (2021-2027)	1
69.00.00	Mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana		
69.09.00		Pārrobežu sadarbības programmu darbības nodrošināšana, projekti un pasākumi (2021-2027)	1
69.51.00		Atmaksas valsts pamatbudžetā par Pārrobežu sadarbības programmu finansējumu (2021-2027)	1
70.00.00	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana		
70.06.00		LIFE programmas projekti	2
70.08.00		Izdevumi citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai	1
71.00.00	Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu		

	finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana		
71.06.00		Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti	2
74.00.00	Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošana		
74.06.00		Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi	1

16

- Rīgas pilsētas tiesa pilnībā noraidīja SIA "Skonto Būve" pieteikumu atzīt par pretiesisku līguma par Inčukalna gudrona dīķu sanācijas darbu veikšanu laušanu un atlīdzināt zaudējumus. Savukārt Dienesta pretpasākuma par zaudējumu 12 509 077,82 EUR piedziņu tika apmierināta. 2025. gadā tiesvedība turpinās apelācijas instancē. 2025. gadā Dienests turpinās pārstāvēt valsts intereses civillietā pret SIA "Skonto Būve" par strīdu, kas iesākās 2015. gadā saistībā ar Inčukalna gudrona dīķu sanāciju.

7.2. DIENESTA DARBĪBAS REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDE

7.2.1. VALSTS BUDŽETA REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDE

Darbības rezultāts Nr.1: Izsniegtas atļaujas, licences, tehniskie noteikumi un ietekmes uz vidi sākotnējie izvērtējumi

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	2023. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)	2024. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)
1.	Atļauju dokumenti (atļaujas, licences, tehniskie noteikumi, sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējumi) izsniegti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajos termiņos	100%	99,6%/66,5%	100%	97,7%

Darbības rezultāts Nr.2: Veikta vides un dabas resursu izmantošanas aizsardzības prasību ievērošanas kontrole

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	2023. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)	2024. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)
1.	Pārbaudīti kuģi gadā no pēdējo trīs gadu laikā Latvijā ienākušo individuālo kuģu vidējā skaita (%)	25%	104,4%	25%	26,3%
2.	Paņemto degvielas paraugu sēra satura noteikšanai skaits no pēdējo trīs gadu laikā Latvijā ienākušo individuālo kuģu vidējā skaita (%)	4%	97,5%	4%	4,0%
3.	Piesārņojošo darbību (A, B, C) operatoru skaita īpatsvars, kuru darbībā konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi (%)	13%	122,3%	15%	20,4%
4.	Dabas resursu izmantošanas (HES, zemes dzīles, aizsargjoslas) pārbaužu īpatsvars, kurās konstatēti pārkāpumi (%)	20%	90,5%	20%	20,0%

Darbības rezultāts Nr.3: Nodrošināta ūdens bioloģisko resursu aizsardzība

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	2023. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)	2024. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)
1.	Jūrā pārbaudīto divās augstāko riska kategorijas flotes segmentiem piederošo zvejas kuģu īpatsvars (%)	80%	123,6%	80%	93,4%
2.	Ostās pārbaudīto divās augstāko riska kategorijas flotes segmentiem piederošo zvejas kuģu īpatsvars (%)	90%	98,9%	90%	91,7%
3.	Atbilstoši kontroles programmai iekšējos ūdeņos pārbaudīto A kategorijas ūdensobjektu īpatsvars (%)	80%	90,1%	80%	82,4%
4.	Piekrastes ūdeņos pārbaudīto licencēto rūpnieciskās komerczvejas tiesību nomnieku īpatsvars (%)	75%	87,2%	75%	76,5%

Darbības rezultāts Nr.4: Nodrošināta radiācijas drošības kontrole

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	2023. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)	2024. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)
1.	Veikto pārbaužu īpatsvars, kurās konstatēti pārkāpumi darbībās ar jonizējošā starojuma avotiem (%)	35%	100,3%	30%	33,7%

Darbības rezultāts Nr.5: Samazināts piesārņojuma līmenis

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	2023. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)	2024. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)
1.	Operatoru īpatsvars, kuriem gaisa piesārņojošo vielu un notekūdeņu emisiju kontrolmērījumos nav konstatēti emisiju robežvērtību pārsniegumi atļaujā norādītajām piesārņojošām vielām (%)	50%	106,6%	50%	44,3%

Darbības rezultāts Nr.6: Nodrošina ražotāju atbildības sistēmu par atbrīvojumu no dabas resursu nodokļu samaksas par videi kaitīgām precēm, iepakojumiem un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem, un transportlīdzekļiem uzraudzību

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	2023. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)	2024. gada plāns	12 mēnešu izpilde pret gada plānu (%)
1.	Uzraudzītās ražotāju atbildības sistēmas (skaits)	14%	100%	17	18

1. Prioritārais pasākums 2022.–2024. gadam "Integrēta pieeja resursu pārvaldībai. III posms"

Nr.	Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	2023. gada plāns	12 mēnešu izpilde	2024. gada plāns	12 mēnešu izpilde
-----	-----------	---------------------------	------------------------	-------------------------	------------------------	-------------------------

				pret gada plānu (%)		pret gada plānu (%)
1.	Nodrošināta pārbaucējam kvalitāte un normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktais minimālais iekārtu pārbaucēju biežums (VVD)	Piesārņojošo darbību iekārtu normatīvajos aktos minimālā pārbaucēju biežuma izpilde (%)	46%	94,3%	52%	32,3%
2.	Palielināts darbinieku skaits, kas ilgtermiņā savu profesionālo attīstību saista ar VVD	Personāla mainības samazinājums pret 2020. gadu (%)	15%	113,3%	20%	11,5%

7.2.2. DARBĪBAS STRATĒGIJĀ SASNIEDZAMO REZULTĀTU IZPILDES ANALĪZE

Vides kvalitātes uzlabošana

Rezultāts	Rezultāta rādītājs	2023 (plānots)	2023 (faktiskā izpilde)	2024 (plānots)	2024 (faktiskā izpilde)
Samazināta piesārņojošo darbību negatīvā ietekme uz gaisa kvalitāti	% A kategorijas atļaujās noteiktās emisiju robežvērtības nepārsniedz ar spēkā esošiem secinājumiem LPTP saistītos emisiju līmeņus	95%	-	100%	32%
	Darbību ar F-gāzēm veicēju un operatoru, kuri izmanto F-gāzes, tai skaitā autoservisu, pārbaucēju skaits	150	388	150	271
	Veikti iekārtu radīto emisiju gaisā mērījumi un pārbaudīta gaisu piesārņojošajām vielām noteikto emisijas	130	15	130	38

	robežvērtību vai emisijas limitu ievērošana				
	Pārbaudītas dzīvnieku novietnes no visām esošām dzīvnieku novietnēm atbilstoši pārbaužu veikšanas kritērijiem, kas noteikti lauksaimnieku operatoru kontroles programmā, %	40% Mainīts mērķis uz 20%	20%	19%	17,6%
Mazināta notekūdeņu negatīvā ietekme uz pieņemošajiem ūdensobjektiem	% samazinājums no NAI skaita, kurās netiek nodrošināta notekūdeņu attīrīšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām (2021.gada beigās 25 problemātiskās NAI kā 100% bāze)	30%	14% No sākotnējā saraksta izņemtas 4 NAI, tomēr pats problēmsaraksts paliek ar 28 iekārtām, jo nāca jaunas NAI klāt	35%	16,0%
	Ražošanas uzņēmumos tiek veikta notekūdeņu priekšattīrīšana (% no uzņēmumiem, uz kuriem attiecināms)	75%	80%	70%	-
	Pārskatīto atļauju īpatsvars NAI, kurās tiek pieņemti ražošanas notekūdeņi, atļaujās nosakot nosacījumus PV un BV emisijai vidē	25%	Pārcelts par diviem gadiem uz priekšu saistībā ar MK 22.01.2002. noteikumu Nr. 34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" grozījumu kavēšanos, attiecīgi sasniedzamība tiks vērtēta no 2024. gada	10%	-
	Depozīta iepakojuma pieņemšanu nodrošina obligātās tirdzniecības vietas (% no kopējā tirdzniecības vietu skaita, kurām obligāti jāpiepalīdz sistēmā)	90%	99,8%	95%	99,0%

Atkritumu apsaimniekošanas sistēma nodrošina atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, nepiesārņojot vidi	Atkārtoti izmantojamā depozīta iepakojuma atgriešanas kontrole šķirošanas centros un pie ražotājiem (pārbaudīto ražotāju īpatsvars, %)	15%	15%	15%	0,0%
	Atkritumu izcelsmes izsekojamības kontrolei pārbaudīto uzņēmumu īpatsvars (%), kas RAS ietvaros nodrošina atkritumu savākšanu	≥20%	46%	20%	32,0%
	Pārstrādātie kopējie izlietotā iepakojuma daudzumi (% no radītā), (2018 - 58,82 %)	60%	Dati būs pieejami 2024. gadā	63%	64%

Uz atbilstības panākšanu vērsta uzraudzība, īstenojot viedu vides kontroli

Rezultāts	Rezultāta rādītājs	2023 (plānots)	2023 (faktiskā izpilde)	2024 (plānots)	2024 (faktiskā izpilde)
Klienti pozitīvi novērtē Dienesta sniegtos pakalpojumus	Klienti ir apmierināti ar Dienesta sniegto pakalpojumu kvalitāti atļauju izsniegšanas un kontroles jomās	>75%	79%	80%	75,5%
	Darbinieki atzīst, ka Dienests pēc vienotas izpratnes piemēro „Konsultē vispirms” principu (%)	>60%	69%	70%	76,12%
	Lēmumi par veicamām rīcībām tiek izpildīti laikā (% no veicamām rīcībām)	60%	55%	65%	64,2%

Mazināta piesārņojošo darbību un dabas resursu izmantošanas nelabvēlīgā ietekme uz vidi un veselību	A,B un C iekārtu operatoru īpatsvars, kas ievēro darbībai saistošās prasības un nosacījumus piesārņojošās darbības veikšanā (% no pārbaudīto skaita)	>80%	84%	85%	79,6%
	Operatoru īpatsvars, kas dabas resursu izmantošanā (HES, zemes dzīles, aizsargjoslas) ievēro saistošās prasības (% no pārbaudīto skaita)	80%	82%	85%	80,0%
	Atklāto pārkāpumu īpatsvars pārrobežu atkritumu sūtījumu kontrolēs (%)	15%	5%	10%	24,4%
Nozvejas apjoms nodrošina zivju resursu aizsardzību un saglabāšanu	Atklāto zvejas pārkāpumu īpatsvars no iekšējos ūdeņos veiktajām pārbaudēm (%)	4%	4,5%	4%	3,0%
	Atklāto zvejas pārkāpumu īpatsvars no ostās veiktajām pārbaudēm (%)	2%	1,5%	2%	2,1%
Sasniegta gatavība avāriju situācijām	levisi rīcības algoritmi avārijas situācijās (skaits)	2	0	1	1
	VVD un iesaistīto institūciju pašvērtējums par gatavību	65%	56%	60%	59,0%

	radiācijas avārijas situācijām (%) (2020.g.-55%)				
--	--	--	--	--	--

Pakalpojumu un pārvaldes procesu digitālā transformācija

Rezultāts	Rezultāta rādītājs	2023 (plānots)	2023 (faktiskā izpilde)	2024 (plānots)	2024 (faktiskā izpilde)
Uzlabojas klientu vērtējums par VVD e-pakalpojumiem un datu apmaiņas risinājumiem	Pozitīvs klientu vērtējums par e-pakalpojumu lietojamību (%)	80%	71%	80%	73,7%
Samazinās pakalpojumu sniegšanai patērētais laiks	Elektroniski pieprasīto pakalpojumu īpatsvars	74%	73%	80%	74,0
	Izsniegto atļauju izdošanas laiks ir vismaz par 20% īsāks nekā noteikts normatīvajā aktā.	54%	50%	50%	48,6%
Sabiedrībai pieejama ticama un aktuāla vides informācija	Sakārtoto datu kopu skaits IS Tulpe	5	8	5	6
	Publicēto atvērto datu kopu skaits	1	2	1	1

Stratēģisko partnerību veidošana un sabiedrības iesaiste vides apziņas celšanai

Rezultāts	Rezultāta rādītājs	2023 (plānots)	2023 (faktiskā izpilde)	2024 (plānots)	2024 (faktiskā izpilde)
	Klienti atzīst, ka VVD īsteno	-	-	85%	70%

Operatori izprot un ir motivēti ievērot vides aizsardzības prasības	principu "Konsultē vispirms" (%)				
	Sagatavoto materiālu (atbalsta un paškontroles rīki) skaits	3	1	3	5
	Semināri "Esi zinošs!" operatoriem par rīcībām vides normatīvo aktu prasību ievērošanai un atbilstības panākšanai	5	5	5	2
	Veicinātas operatoru zināšanas par Radiācijas "drošības kultūru" (% par cik paaugstināts operatoru izpratnes līmenis salīdzinājumā ar 2021.gadā veiktās aptaujas rezultātiem	-	-	5%	7%
	Konsultāciju vizītes pie operatoriem, kas saņēmuši visa veida jaunas atļaujas (% īpatsvars no jaunajām darbībām).	40%	42%	45%	27,8%
	Tiek īstenota regulāra sadarbība ar NVO	>8	6	>8	4
Ilgttermiņa stratēģiskā sadarbība ar	Noslēgti stratēģiskās	>5 (līdz 2023.g.)		>3 (līdz 2027.g.)	

iesaistītajām pusēm palīdz sasniegt Dienesta attīstības mērķus	sadarbības līgumi/nodomu protokoli ar profesionālajām NVO		1		1
	Vadības ikgadējās tikšanās ar valsts pārvaldes sadarbības iestādēm un pašvaldībām (skaits)	>8	13	>8	5
Izveidota efektīva sadarbība ar augstskolām jauno speciālistu piesaistei darbā Dienestā	Noslēgti stratēģiskās sadarbības līgumi ar Latvijas augstākās izglītības iestādēm abpusējai zināšanu pārnesei (skaits)	Noslēgti vismaz 4 beztermiņa sadarbības līgumi līdz 2023.gadam ar LU, RSU, RTU, DU		2 (līdz 2024.g.)	1
	Noslēgto studiju prakses līgumu skaits	>10	8	15	13
Uzlabojas sabiedrības informētība par vides prasībām un Dienesta ieguldījumu vides aizsardzībā	Katru gadu izveidoto izglītojošo Materiālu iedzīvotājiem tēmu skaits par vides prasībām un biežākajiem pārkāpumiem vides jomā	3	2	3	3
Sabiedrība aktīvi iesaistās Vides pārkāpumu novēršanā	Sabiedrisko vides inspektoru skaits gada beigās	70	85	70	91
	Iesniegto ziņojumu skaits mobilajā lietotnē Vides SOS	4500	4030	4000	4594
	PPS reģistrēto pamatoto	25%	18%	30%	26,0%

	pieteikumu īpatsvars				
--	-------------------------	--	--	--	--

Nepārtraukta organizācijas attīstība, kas balstās uz rezultātu orientētiem, profesionāliem darbiniekiem

Rezultāts	Rezultāta rādītājs	2023 (plānots)	2023 (faktiskā izpilde)	2024 (plānots)	2024 (faktiskā izpilde)
Palielinās darbinieku skaits, kas ilgtermiņā savu profesionālo attīstību saista ar Dienestu	Personāla mainība (%) (2019-18%, 2020. – 17%, 2021. – 14%)	<15%	17%	15%	-23%
	Nodarbināto īpatsvars, kas pārtrauc darbu 9 mēnešu laikā pēc uzsākšanas (%) (2019-27%, 2020-21%, 2021 – 23%)	<21%	38%	20%	28,2%
	Nodarbināto iesaistes indekss (%) (atbilstoši Valsts kancelejas pasūtītā pētījuma rezultātiem; 2019: VVD – 68%, vidējais – 70%)	68/70%	-	>70%	74,0%
	% no nodarbinātiem sniedz pozitīvu vērtējumu par informācijas apriti (VVD darbinieku aptauja 2019- 58%, 2021. – 67%)	75%	71%	75%	76,8%
	Nodarbināto īpatsvars, kuri aizpilda paštestus	75%	73%	80%	97,3%
	Nodarbināto vērtējums par apmācību	>65%		>65%	

Nodarbināto prasmju un zināšanu pilnveide palīdz sasniegt Dienesta attīstības mērķus	pieejamību un lietderību (palīdz uzlabot darba sniegumu, 2019. g VK iesaistes pētījumā vērtējums 58%) (VVD darbinieku aptauja 2020 – 68%; 2021 – 75%)		-		78,0%
	Nodarbināto īpatsvars, kuri pilnveidojuši zināšanas starptautiska līmeņa mācībās vai pasākumos vai nacionāla mēroga pasākumos (%)	30%	21%	30%	29,1%
	Nodarbinātie, kuri aktīvi darbojas tehnoloģiju ieviešēju grupā (skaits)	12	12	13	12

8 PROJEKTI

PROJEKTS "PROJEKTA "VĒSTURISKI PIESĀRŅOTĀS TERITORIJAS DZELZCEĻA IELĀ 10, AIZKRAUKLĒ SANĀCIJA" SAGATAVOŠANA"

Lai nodrošinātu 2025. gadā plānotā projekta "Vēsturiski piesārņotās teritorijas Dzelzceļa ielā 10, Aizkrauklē sanācija" īstenošanu, 2024. gadā ar Latvijas Vides aizsardzības fonda piešķirtā finansējuma atbalstu veiktas sagatavošanās aktivitātes. Nokomplektēta projekta vadība, izstrādātas sanācijas darbu iepirkuma tehniskās specifikācijas un sagatavots līguma projekts. Veikta nepieciešamā projekta dokumentu tulkošana, kā arī projekta komanda un Dienesta darbinieki devušies pieredzes apmaiņā uz Dāniju, lai ieviestu starptautisko praksi iepirkuma dokumentācijas izstrādē. Dānijas Jitlandes reģiona zemes piesārņojuma un izejvielu birojs iepazīstināja ar piesārņotas vietas #Høfde 42 (Groyne 42) sanācijas norisi. Par šī sanācijas projekta būtiskākajiem riskiem, pārvaldību un posmiem. Kā arī ar līgumu būtiskiem nosacījumiem un tehnoloģiskajiem risinājumiem. Vēsturiskais piesārņojums Aizkrauklē, Dzelzceļa ielā 10, radies dzelzsbetona izstrādājumu rūpnīcas teritorijā, kas 20. gadsimta vidū uzcelta Pļaviņu HES

būvniecības vajadzībām. Teritorijas platība ir aptuveni 10,6 ha un teritorijas detalizētajā izpētē konstatēts piesārņojums ar naftas produktiem. Atbilstoši Vides politikas pamatnostādņēm 2021.–2027. gadam teritorija noteikta kā prioritāri sanējama vēsturiski piesārņotā vieta. Projekta mērķis ir likvidēt piesārņojuma avotu un novērst tā turpmāku izplatību gruntsūdeņos un Daugavā.

PROJEKTA „ATKRITUMI KĀ RESURSI LATVIJĀ – REĢIONĀLĀS ILGTSPĒJAS UN APRITES VEICINĀŠANA, IEVIEŠOT ATKRITUMU KĀ RESURSU IZMANTOŠANAS KONCEPCIJU” (LIFE WASTE TO RESOURCES IP)

Projekta „Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju” (LIFE WASTE to Resources IP) ietvaros 2024. gadā Pamatojoties uz “Ziņojums par preču (ražotāju atbildības sistēmās iekļauto objektu) plūsmu Latvijā un rīcības plāna sagatavošana datu digitalizācijai” un “Ziņojums par preču (ražotāju atbildības sistēmās iekļauto objektu) plūsmu Latvijā un rīcības plāna sagatavošana datu digitalizācijai” uzsākta digitālo rīku izstrāde:

- Veikta biznesa prasību izstrāde nepieciešamo IT risinājumu definēšanai tiešsaistes rīka <https://skiroviegli.lv> uzlabošana ērtākai sabiedrības piekļuvei informācijai par dalīto atkritumu savākšanu. Īstenota tiešsaistes rīka Skiroviegli funkcionalitātes pilnveidošana – izstrādāts e-pakalpojums atkritumu pieņemšanas vietu aktualizēšanai, kas ir integrēts ar Dienesta atļauju moduli VVD IS “TULPE”, proti, integrējoties ar Dienesta Atļauju moduli, aktuālās informācijas uzturēšanai, integrējoties ar RAS moduli, RAS iekļauto laukumu pārvaldībai un pakalpojuma klāsta paplašināšanai, informēti lietotāji par lietovelpreiz.lv. Tostarp tika veikta visaptveroša vēsturisko lietotāju datu audita pārbaude <https://skiroviegli.lv/>.
- Sadarbībā ar KEM dalība Aprites ekonomikas ceļa kartes izstrāde.
- Sadarbībā ar KEM sagatavoti priekšlikumi nepieciešamajiem grozījumiem Ministru kabineta 13.12.2016. noteikumos Nr.788 “Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām”.
- Sadarbībā ar Latvijas Būvuzņēmēju apvienību, KEM, Ekonomikas ministriju, BVKB un atkritumu apsaimniekotājiem, būvkomersantiem dalība “Vadlīnijas būvniecības atkritumu šķirošanai būvlaukumā komercobjektos un publisko būvdarbu projektos” izstrādē.
- Sadarbībā ar KEM, Dienestā 04.11.2025.–05.11.2025. tika organizēts Life projektu tiklošanās pasākums par plastmasas atkritumu samazināšanu un ilgtspējīgu pārstrādi, kurā piedalījās vadošie Eiropas LIFE programmas projekta pārstāvji un atkritumu nozares profesionāļi no Grieķijas, Somijas, Beļģijas, Polijas un Latvijas, tai skaitā arī Valsts vides dienests, prezentējot savas dalības nozīmi Projektā.
- Sadarbībā ar KEM, apstiprinājumu izmaiņu pieprasījuma izstrāde Eiropas klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūrai (CINEA) finansējuma piešķirumam un aktivitāšu izpildes izmaiņām projektā.

UZ SENTINEL DATIEM BALSTĪTS PAKALPOJUMS ZEMES DZĪĻU IZMANTOŠANAS ATTĀLINĀTAI UZRAUDZĪBAI UN IESPĒJAMĀS NELEGĀLĀS DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVEI ATKLĀŠANAI

Eiropas Kosmosa aģentūras atbalstītā projekta **"Uz Sentinel datiem balstīts pakalpojums zemes dzīļu izmantošanas attālinātai uzraudzībai un iespējamās nelegālās derīgo izrakteņu ieguves atklāšanai"** ietvaros izstrādāts uz Sentinel satelītdatiem balstīts, automatizēts pakalpojums zemes dzīļu izmantošanas attālinātai un regulārai uzraudzībai un noteikšanai.

Projektā 2024. gada ietvaros turpināta derīgo izrakteņu ieguves identificēšanas algoritma attīstīšana. Projekta ietvaros veiktās datu analīzes ietvaros 2024. gada pārbaudžu plānā ietverti 11 objekti. Ņemot vērā faktu, ka no 11 veiktajām pārbaudēm 10 gadījumos konstatēti pārkāpumi, pieņemts lēmums palielināt 2025.gada pārbaudžu plānā iekļaujamo objektu skaitu. Projekta ietvaros 2024. gada 2. pusgadā veikta 275 ar augstāko izmaiņu ticamību identificēto ieguves vietu attālinātā pārbaude, kuru rezultātā identificēti 25 klātienē pārbaudāmie objekti, kas iekļauti 2025. gada Dienesta pārbaudžu plānā.

INTERREG BALTIJAS JŪRAS REĢIONA PROGRAMMAS 2021.-2027.GADAM FINANSĒTĀ PROJEKTĀ #S024 "MĒRĶA GRUPU UZTICĒŠANĀS VEICINĀŠANA ALUM PIELIETOŠANĀ – EFEKTĪVA, TOMĒR PĀRPRASTA METODE ŪDENS KVALITĀTES UZLABOŠANAI (TRUST ALUM)" ĪSTENOŠANĀ

Pārskata periodā turpinājās Dienesta kā sadarbības partnera iesaiste **INTERREG Baltijas jūras reģiona programmas 2021.-2027. gadam finansētā projektā #S024 "Mērķa grupu uzticēšanās veicināšana ALUM pielietošanā – efektīva, tomēr pārprasta metode ūdens kvalitātes uzlabošanai (TRUST ALUM)" īstenošanā**. Projekta mērķis ir demonstrēt ALUM (ūdenstilpes nogulumu apstrāde ar alumīnija sulfātu) metodes pielietošanu eutroficētā ezerā Latvijā, izziņāt Ziemeļvalstu pieredzi, vairojot šīs metodes atzišanu mērķa grupās un sabiedrībā kopumā, veicot izglītojošus pasākumus, popularizēt metodes pielietošanu ūdenstilpju eutrofikācijas samazināšanai Latvijā un visā Baltijā.

Projekta ietvaros 2024. gadā Dienesta darbs saistīts ar paredzētās darbības ietekmes izvērtēšanu un nosacījumu izstrādi Velnezera (Rīga) attīrīšanai no vēsturiskā fosfora piesārņojuma, izmantojot polialumīnija hlorīdu. Projekta vadošais partneris – Daugavpils Universitātes aģentūra "Latvijas Hidroekoloģijas institūts". Dienestam pieejamais projekta budžets – 19 999 EUR, 2024. gadā izlietotais finansējums – 5 754,88 EUR.

"VVD APUS – ATKRITUMU PĀRVADĀJUMU UZSKAITES SISTĒMAS TRANSFORMĀCIJA PAR KOMPLEKSU ATKRITUMU APRITES UZSKAITES UN KONTROLES INFORMĀCIJAS SISTĒMU"

Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 2.1.3.1.i. investīcijas projekta **"VVD APUS – Atkritumu pārvadājumu uzskaites sistēmas transformācija par kompleksu atkritumu aprites uzskaites un kontroles informācijas sistēmu"** ietvaros vēsturiski veidotā Atkritumu pārvadājumu uzskaites sistēma (APUS) tiks transformēta par vienotu Atkritumu plūsmu uzskaites valsts informācijas sistēmu, kas nodrošinās visaptverošu atkritumu aprites uzskaiti, plūsmu analīzi un kontroli. Dienesta APUS projekta ietvaros transformētā APUS turpmāk tiks identificēta kā Dienesta APUS. Projekta mērķis ir papildināt esošās APUS tvērumu, veidojot tādu risinājumu, kas atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem un komersantiem sniegs atbalstu atkritumu aprites datu uzskaitē un ziņošanā, kā arī atbalstīs Dienesta atkritumu aprites

kontroles procesu, uzlabojot iestādes darbības efektivitāti, un ļaus optimizēti sniegt informāciju citām valsts un pašvaldību iestādēm.

Projekta rezultātā būtiski uzlabosies valsts atkritumu aprites datu kvalitāte un caurskatāmība, kā arī to pieejamība valsts un pašvaldību iestādēm lēmumu pieņemšanai attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas politikas veidošanu un politikas rezultātu novērtēšanai. 2023. gadā Ministru kabinets ar 06.06.2023. rīkojumu Nr.343 apstiprināja projekta pasi, 22.11.2023. parakstīta vienošanās ar VARAM par projekta īstenošanu. 2024. gada 9. septembrī parakstīts pārjaunojuma līgums un Klimata un enerģētikas ministrija stājās Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas vietā, un ar 2024. gada 1. jūliju pārņēma visas saistības, tiesības un pienākumus, kas izriet no vienošanās Nr. 2.1.3.1.i.0/1/23/I/VARAM/005. Tika aktualizēta projekta tehniskā specifikācija un izsludināta iepirkuma procedūra projekta īstenošanai, parakstīts pakalpojuma līgums ar izstrādātāju. Projekta kopējais finansējums – 2 116 272 EUR.

NORVĒGIJAS FINANŠU INSTRUMENTA FINANSĒTĀ PROJEKTA NR. LV-CLIMATE-0006 "PIESĀRŅOTO VIETU PĀRVALDĪBAS MODEĻA DIGITĀLĀ TRANSFORMĀCIJA"

Projekta ietvaros izveidota integrēta piesārņoto vietu pārvaldības sistēma <https://pvps.vvd.gov.lv/#/territory/map>, kurā integrēts agrāk Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra uzturētais piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, digitāli transformēti piesārņoto vietu pārvaldības procesi – reģistrācija, izpēte, sanācija, monitorings un nodrošināta sistēmas integrācija ar citu valsts informācijas sistēmu datiem. Izstrādātas vadlīnijas piesārņoto vietu izvērtēšanai un iekļaušanai reģistrā, aktualizēta informācija par 258 reģistrā iekļautajām piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām, izstrādāts Piesārņoto vietu pārvaldības sistēmas videoceļvedis: <https://www.youtube.com/watch?v=25UbNqm6-vU&t=9s>.

Projekta rezultāti demonstrēti noslēguma seminārā: <https://www.youtube.com/watch?v=iwCh8duqEy0&t=10605s>.

Projekta rezultāti veicina ātrāku piesārņoto vietu pārvaldības procesu norisi, samazina izstrādājamo dokumentu skaitu, nodrošina visas saistītās informācijas uzturēšanu vienuviet un atkārtotu tās izmantošanu, kā arī nepārtrauktu piekļuvi tai tiešsaistes režīmā. Projekta īstenošana noslēgusies 30.04.2024. Projekta kopējais finansējums – 1 099 384 EUR.

NORVĒGIJAS FINANŠU INSTRUMENTA 2014.-2021. GADA PERIODA PROGRAMMAS "KLIMATA PĀRMAIŅU MAZINĀŠANA, PIELĀGOŠANĀS TĀM UN VIDE" DIVPUSĒJĀS SADARBĪBAS FONDA INICIATĪVAS "PIEREDZES APMAIŅA AR NORVĒGIJAS ŪDENS IZPĒTES INSTITŪTU PAR PIESĀRŅOTO SEDIMENTU IZPĒTI, DATU APKOPOŠANU UN RISKU NOVĒRTĒŠANU"

Norvēģijas Ūdens izpētes institūta pētnieki sagatavoja divas rekomendācijas Dienesta ekspertiem par piesārņoto sedimentu pārvaldības sistēmu un risku novērtējumu. Iniciatīvas īstenošanas laikā Dienesta eksperti izstrādāja konceptuālus ieteikumus nepieciešamajam Piesārņoto vietu pārvaldības sistēmas papildinājumam, lai tajā strukturēti varētu iekļaut nepieciešamos datus, kas ikdienā būtu noderīgi, lai piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu pārvaldības procesā varētu veikt riska novērtējumu. Iniciatīvas īstenošanas izmaksas – 39 675 EUR

9 PLĀNOTIE PASĀKUMI 2025. GADĀ



Integrēt Energētikas un vides aģentūras funkcijas un resursus, pārņemot tās pārvaldības uzdevumus un saistības, lai uzlabotu valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un palielinātu darbības efektivitāti



Īstenot Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021.–2028. gadam pasākumus



Īstenot "Pakalpojumu vides pilnveides plānu 2024.–2027. gadam"



Izstrādāt stratēģiju vides radiācijas monitoringam pārrobežu radioaktīvā piesārņojuma gadījumā



Noslēgt zvejas kontroles pārvaldības un attīstības centra modernizāciju



Turpināt radiācijas monitoringa staciju sistēmas modernizāciju



Izstrādāt "VVD APUS – Atkritumu pārvadājumu uzskaites sistēmas transformācija par kompleksu atkritumu aprites uzskaites un kontroles informācijas sistēmu"



Stiprināt profesionālo kompetenci un personāla noturību, pilnveidojot iekšējo apmācību un attīstības sistēmu, tādējādi veicinot arī iestādes kopējo kapacitāti un efektivitāti



Turpināt Dienesta IT resursu attīstību, sekmējot gan iekšējo procesu optimizāciju, gan pakalpojumu pieejamības uzlabošanu ārējiem klientiem



Pilnveidot uzraudzības procesus, nodrošinot uz riskiem un datiem balstītu pieeju



Izstrādāt Dienesta Stratēģiju 2025. – 2030. gadam



Izstrādāt Vides inspicēšanas plānu 2026.–2031. gadam

10 SAĪSINĀJUMI

Dienests	Valsts vides dienests
DRN	Dabas resursu nodoklis
EEI	Elektriskās un elektroniskās iekārtas
EM	Ekonomikas ministrija
EK	Eiropas Komisija
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds
EZKA	Eiropas Zvejas kontroles aģentūra
GNSS	Globālās navigācijas satelītu sistēmas
GPS	Globālā pozicionēšanas sistēma
HES	Hidroelektrostacija
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IMPEL	Eiropas Savienības sadarbības tīkls vides aizsardzības reglamentējošo likumu ieviešanai un īstenošanai
ITDA	Starptautiskā transporta attīstības asociācija
IS	Informācijas sistēma
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
KAUPS	Kuģa radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas elektroniskā sistēma
KVI	Konsultē vispirms indekss
LAD	Lauku atbalsta dienests
LASUA	Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija
LBP	Latvijas Būvuzņēmēju partnerība
LETERA	Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācija
LMIFB	Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrība
LPS	Latvijas Pašvaldību savienība
LRAA	Latvijas Riepu apsaimniekošanas asociācija
LVAf	Latvijas vides aizsardzības fonds
LVGMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
LZIKIS	Latvijas zivsaimniecības integrētās kontroles un informācijas sistēma
MK	Ministru kabinets
NAFO	Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācija
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NEAFC	Ziemeļaustrumu Atlantijas zvejniecības komisija
NVO	Nevalstiskā organizācija
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
OKC	Operatīvais koordinācijas centrs
PPS	Pieteikumu pārvaldības sistēma
PVD	Pārtikas un veterinārais dienests
RAS	Ražotāju (paplašinātās) atbildības sistēma
RDC	Radiācijas drošības centrs
RVP	Reģionālā vides pārvalde
SAEA	Starptautiskā atomenerģijas aģentūra
SPVNP	Specializēto vairāku nozaru prokuratūra
SVI	Sabiedriskie vides inspektori
URLA	Ūdens resursu lietošanas atļauja
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VCAP	Valsts civilās aizsardzības plāns
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VMS	Kuģu satelītnovērošanas sistēma
VP	Valsts policija
VP ENAP	Valsts policijas Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvalde
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
ZKD	Zvejas kontroles departaments
ZM	Zemkopības ministrija
WW	Western Waters (Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļas rietumu ūdeņi)